

Štátna ochrana prírody SR
Správa CHKO Malé Karpaty

**Program starostlivosti
o Chránené vtáčie územie Malé Karpaty
na roky 2026 – 2055**

Dokument je vypracovaný v rámci projektu „Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené územia juhozápadného Slovenska“, ITMS2014+: 310011BLR5“, ktorý je spolufinancovaný Kohéznym fondom Európskej únie v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia 2014- 2020.

Január 2026

Obsah

ÚVOD	4
1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	5
1.1 Názov a kategória chráneného územia	5
1.2 Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu	5
1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov	6
1.4 Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územno spravovacie jednotky – kraj, okres, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)	6
1.5 Celková výmera chráneného územia	7
2. PREDMET OCHRANY	8
2.1. Vymedzenie predmetu ochrany	8
2.2. Zhodnotenie stavu predmetu ochrany	8
2.3. Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany	14
3. CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE	16
3.1. Stanovenie cieľov ochrany	16
3.2. Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využitia územia	26
3.3. Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie	37
4.1. Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania	44
4.2. Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti	50
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ	52
6. PRÍLOHY	54
6.1 Mapa chráneného územia a jeho ochranného pásma	54
6.2 Mapa prekryvu chráneného územia s inými chránenými územiami	54
6.3 Mapa predmetov ochrany	54
6.4 Mapa vlastnícko-užívateľských vzťahov	54

6.5. Mapa ekologicko-funkčných priestorov.....	54
6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti	54

Úvod

Ochrana prírody a krajiny predstavuje v súčasnom období globálnych environmentálnych zmien jednu z kľúčových priorít modernej spoločnosti. Zachovanie biologickej rozmanitosti, stabilita ekosystémov a ochrana genofondu voľne žijúcich druhov organizmov nie sú len vyjadrením našej zodpovednosti voči prírodnému dedičstvu, ale aj základným predpokladom pre udržateľný rozvoj celého regiónu a zachovanie kvality života budúcich generácií.

Predložený Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Malé Karpaty na roky 2026 – 2055 je koncepčným a strategickým dokumentom ochrany prírody, ktorý bol vypracovaný s cieľom zosúladiť záujmy ochrany biodiverzity s legitímnymi socioekonomickými aktivitami v území. Územie Malých Karpát predstavuje z hľadiska svojich prírodných, krajinných a ekologických hodnôt špecifický a mimoriadne cenný priestor, ktorý si vyžaduje systematický, koordinovaný a odborne podložený prístup k riadeniu a starostlivosti.

Tento dokument vznikol na základe dôsledného vyhodnotenia doterajšieho vývoja, analýzy súčasného stavu a identifikácie hlavných faktorov, ktoré na záujmové územie pôsobia. Jeho ambíciou nie je len definovať legislatívne rámce a limity, ale predovšetkým ponúknuť konštruktívne riešenia, stimulovať spoluprácu medzi štátnymi orgánmi, samosprávou, vlastníkmi či užívateľmi pozemkov a širokou verejnosťou.

Úspešná realizácia cieľov stanovených v tomto programe závisí od vzájomného dialógu, pochopenia a spoločného úsilia všetkých zainteresovaných strán. Len integráciou ekologických potrieb krajiny do každodenného hospodárenia a rozvoja regiónu môžeme zabezpečiť, že prírodné hodnoty Malých Karpát zostanú zachované v ich plnej kráse a funkčnosti aj pre nasledujúce desaťročia.

Zoznam použitých skratiek

EFP – ekologicko-funkčný priestor

CHKO – chránená krajinná oblasť

CHVÚ – chránené vtáčie územie

LC – lesný celok

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

PBHL – prírode blízke hospodárenie v lese

ŠOP SR – Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

TTP – trvalo trávne porasty

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Názov a kategória chráneného územia

Kategória: chránené vtáčie územie

Názov: Malé Karpaty

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 216/2005 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie (ďalej len CHVÚ) Malé Karpaty nadobudla účinnosť 1. júna 2005.

1.2 Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu

CHVÚ Malé Karpaty je súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000.¹

Chránené vtáčie územie Malé Karpaty sa prekrýva na 78,37% výmery s územím Chránenej krajinej oblasti Malé Karpaty, kde na väčšine územia platí druhý stupeň ochrany. Chránená krajinná oblasť je vyhlásená vyhláškou MŽP SR č. 138/2001 Z.z. na výmere 64 610 ha.

V rámci CHVÚ Malé Karpaty sa nachádzajú tieto maloplošné chránené územia, na území ktorých platí, ak nie je uvedené inak, piaty stupeň ochrany:

- národné prírodné rezervácie: Hajdúky, Hlboča, Kršlenica, Pohanská, Roštún, Záruby;
- prírodné rezervácie: Bolehlav, Buková (4. stupeň), Čerenec, Čierna skala, Chríb (4. stupeň), Jurské jazero (4. stupeň), Kamenec, Klokoč, Lančársky Dubník (4. stupeň), Lindava, Lošonský háj, Nad Šenkárkou, Orlie skaly, Pod Holým vrchom (4. stupeň), Pod Pajštúnom, Skalné okno (4. stupeň), Slopy, Strmina, Ševcova skala, Vysoká, Zlatá studnička;
- národná prírodná pamiatka Driny;
- prírodné pamiatky: Bukovina (4. stupeň), Čertov žľab, Limbašská vyvieracia, Malá Pec, Tisové skaly, Vyvieracia pod Bacharkou;
- chránený areál: Svätajurské hradisko (4. stupeň).

Podmienky ochrany na pozemkoch s prvým až piatym stupňom ochrany ustanovujú ustanovenia § 12 až § 16 zákona č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov.

CHVÚ Malé Karpaty sa prekrýva s nasledovnými územiami európskej sústavy Natura 2000, konkrétne s nasledovnými územiami európskeho významu (ak nie je uvedené, územia sa prekrývajú na 100%):

- SKUEV0388 Vydrica
- SKUEV1388 Vydrica
- SKUEV0104 Homol'ské Karpaty
- SKUEV Homol'ské Karpaty-doplnok
- SKUEV0276 Kuchynská hornatina
- SKUEV1276 Kuchynská hornatina
- SKUEV0967 Modransko-třňanské pustáky
- SKUEV0503 Predhorie
- SKUEV0174 Lindava
- SKUEV0267 Biele hory
- SKUEV1267 Biele hory
- SKUEV0277 Nad vinicami
- SKUEV0268 Buková

---

¹ § 28 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

- SKUEV0506 Orlie skaly
- SKUEV Chtelnické sýľovisko
- SKUEV0278 Brezovské Karpaty
- SKUEV1278 Brezovské Karpaty

1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov

CHVÚ Malé Karpaty je súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000 ustanovenej v zmysle smernice Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva. CHVÚ Malé Karpaty bolo zaradené pod kódom SKCHVU014 do národného zoznamu chránených vtáčích území schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 636 zo dňa 9. júla 2003.

Príslušnosť k európskej sústave chránených území:	Natura 2000
Kód územia:	SKCHVU014
Kategória:	Chránené vtáacie územie
Názov územia:	Malé Karpaty

1.4 Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územno spravovacie jednotky – kraj, okres, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)

Chránené vtáacie územie Malé Karpaty sa nachádza na území Bratislavského kraja v okresoch: Bratislava III. (v katastrálnych územiach: Rača, Vajnory) a Bratislava IV (Záhorská bystrica), v okrese Malacky: (Mariánka, Mást II, Borinka I, Stupava, Lozorno, Jabloňové, Turecký vrch, Pernek, Kuchyňa, Rohožník, Sološnica, Plavecké podhradie, Plavecký Mikuláš) a v okrese Pezinok (Svätý Jur, Neštich, Grinava, Limbach, Pezinok, Veľké Trnie, Malé Trnie, Modra, Dubová, Píla, Budmerice, Častá, Doľany); na území Trnavského kraja v okresoch Trnava (v katastrálnych územiach: Dlhá, Dolné Orešany, Horné Orešany, Lošonec, Smolenická Nová Ves, Smolenice, Buková, Dechtice, Dobrá Voda), v okrese Senica (Plavecký Peter, Hradište pod Vrátnom) a v okrese Piešťany (Chtelnica, Dolný Lopašov, Kočín, Lančár, Šterusy, Prašník) a na území Trenčianskeho kraja v okrese Myjava (v katastrálnych územiach Brezová pod Bradlom a Košariská).

Súpis dotknutých lesných celkov:

CHVÚ Malé Karpaty sa nachádza na 17 lesných celkoch (LC). Z celkovej výmery lesných pozemkov 46 052,15 ha tvoria hospodárske lesy výmeru 28 385,11 ha, ochranné lesy 7 487,27 ha a lesy osobitného určenia 10 179,77 ha.

Tab. 1 Prehľad LC v CHVÚ Malé Karpaty s dobou platnosti Programu starostlivosti o les (stav k 31.12.2025).

Lesný celok	KPL	Platnosť PSoL
MESTSKÉ LESY BRATISLAVA	GS053	2016-2025
LESY SR BRATISLAVA	GS51	2016-2025
OSTATNÉ SUBJEKTY BRATISLAVA	GS055	2016-2025

MESTSKÉ LESY PEZINOK	GS076	2019-2028
MESTSKÉ LESY SVÄTÝ JUR	GS054	2016-2025
MESTSKÉ LESY MODRA	GS074	2019-2028
STUPAVA	GS056	2016-2025
JABLONOVÉ	VT010	2018-2027
LOZORNO	GS058	2017-2026
PEZINOK	GS075	2019-2028
SOLOŠNICA	GS059	2017-2026
PÍLA	GS073	2019-2028
MAJDÁN	GS068	2019-2028
TRSTÍN	GS069	2019-2028
CHTELNICA	GS092	2023-2032
DECHTICE	GS070	2019-2028
VRBOVÉ	GS094	2023-2032

1.5 Celková výmera chráneného územia

Celková výmera Chráneného vtáčieho územia Malé Karpaty je podľa vyhlášky 50 633,6 ha. Prehľad o zastúpení druhov pozemkov v CHVÚ Malé Karpaty a ich výmerách v hektároch podľa evidencie katastra nehnuteľností so stavom k 31.12.2025 uvádza tabuľka č. 2.

Tab. 2 Prehľad zastúpenia druhov pozemkov v CHVÚ Malé Karpaty v ha (stav k 31. decembru 2025)

Lesné pozemky	Orná pôda	Ostatné plochy	Ovocné sady	TTP	Vinice	Vodné plochy	Záhrady	Zastav. plochy	Spolu
45 263,03	1 056,5	658,87	50,78	2 346,89	428,08	221,02	96,35	306,11	50 427,6

2. PREDMET OCHRANY

2.1. Vymedzenie predmetu ochrany

Malé Karpaty sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie týchto európsky významných druhov vtákov: sokol rároh (*Falco cherrug*), včelár lesný (*Pernis apivorus*) a d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*). Pretože chránené územie bolo vyhlásené hlavne z dôvodu potreby ochrany týchto troch druhov, ďalej ich nazývame aj ako kritériové druhy. V Malých Karpatoch pravidelne hniezdi aj viac ako 1% národnej populácie ďalších druhov vtákov, ako sú: výr skalný (*Bubo bubo*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), orol kráľovský (*Aquila heliaca*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), žlna sivá (*Picus canus*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), žltochvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), prhl'aviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*) a hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*).

2.2. Zhodnotenie stavu predmetu ochrany

Pri zhodnotení stavu predmetu ochrany sa vychádzalo z hodnotenia priaznivého stavu druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v jednotlivých CHVÚ na základe dát z **monitoringu z rokov 2010 – 2015** a následných priebežných pozorovaní a kontrol stavu populácií vybraných druhov. Pre potreby hodnotenia stavu druhu je potrebné zohľadniť nielen stav populácie, ale aj biotopov a ohrození, preto sa pri hodnotení kritériá populácie, biotopov a ohrození uvádzajú v programe starostlivosti v celom rozsahu. Pre zhodnotenie naplňania programu starostlivosti bude potrebné merať zmeny stavu druhov tými istými kritériami ako bol hodnotený ich stav v rokoch 2010 – 2015. Len takéto meranie stavu zabezpečí porovnateľné vyhodnotenie stavu druhu pri neskoršom hodnotení. Podrobné definície stavu jednotlivých vtáčích druhov, ktoré sú predmetom ochrany, s tabuľkovým vyhodnotením ich stavu sú v prílohe č. 6.7.

sokol rároh (*Falco cherrug*)

V súčasnosti na celom území Slovenska hniezdi spolu 40 – 45 párov. Z toho na západnom Slovensku hniezdi asi 70 % a na východnom Slovensku 30 % párov. V CHVÚ Malé Karpaty bolo hniezdenie sledované od roku 1977. V období rokov 1977 až 2007 tu zahniezdilo spolu 11 párov. Páry hniezdili nad obcami Bratislava-Rača, Limbach, Lozorno, Pezinok, Kuchyňa, Doľany, Píla, Sološnica, Lošonec, Smolenice, Chtelnica. Posledný pár v stromovom umelom hniezde na buku hniezdil v CHVÚ v roku 2007 vo zvernici na kóte Tanierkárová nad obcou Píla. Posledný pár v CHVÚ Malé Karpaty hniezdil v roku 2008 v búde na stožiaroch nad Bratislavou-Račou. Od roku 2009 došlo k presťahovaniu páru na nové hniezdisko v pril'ahlej nížine, kde pravidelne hniezdi v búde na stožiaroch.

V 60-tych až 80-tych rokoch 20. storočia došlo k významným zmenám štruktúry biotopov pohoria Malé Karpaty a jeho priameho okolia. Hlavne sa to týkalo rozorania pasienkov obsadených početnými kolóniami sýsľov pasienkových (*Spermophilus citellus*) po celom obvode predhoria Malých Karpát. Takto došlo k zániku najvýznamnejších potravných biotopov sokola rároha a k strate prevažnej väčšiny rozhodujúcich a najvýznamnejších potravných teritórií. Po roku 1985 bola už však prevažná väčšina pasienkov rozoraná a vysiatá poľnohospodárskymi kultúrami. Posledné málopočetné kolónie sýsľov pasienkových prežívajúcich v tomto období boli už málo početné a nálezy ich osteologických zvyškov na hniezdach boli zastúpené len v podstatne menšej miere ako pred spomínaným rokom (Obuch, Chavko 1977). Po strate potravných zdrojov na predhoriach Malých Karpát museli sokoly rárohy za potravou do vzdialenejších oblastí poľnohospodárskej krajiny za energeticky značne nevyhovujúcich podmienok. Po zániku kolónii sýsľa pasienkového na predhoriach Malých Karpát bol transport koristi zo vzdialenejších nížin podstatne náročnejší. Z tohto dôvodu teda došlo koncom 80tych rokov k významnému zníženiu dostupnosti potravy párov hniezdiacich v Malých Karpatoch.

Dosiahnutá hodnota stavu druhu v CHVÚ (C) poukazuje na nadmieru **nepriaznivý stav** populácie sokola rároha v CHVÚ Malé Karpaty. Populačné kritériá najmä v období rokov 2010 – 2019 vykazujú alarmujúce nepriaznivé hodnoty.

V CHVÚ došlo k likvidácii prevažnej väčšiny hniezdných biotopov v dôsledku intenzívnych lesohospodárskych zásahov. V poslednom období okrem nepriaznivých klimatických pomerov dochádza aj k značnej degradácii najmä potravných biotopov v dôsledku environmentálne nevhodných postupov obhospodarovania krajiny. Je to hlavne veľkoplošná prevažujúca výsadba nevhodných plodín (kukurica), intenzívne rozorávanie, veľké percento akých plôch v dlhom časovom rozmedzí, používaním nevhodných chemických látok a hnojív a napokon aj zánikom väčšiny plôch trávnych biotopov v agroecénózach. Tieto faktory majú do značnej miery dopad na celkovú diverzitu živočíchov. Bol zaznamenaný extrémny pokles výskytu drobných zemných cicavcov, ktoré majú kľúčový význam v potrave sokola rároha. Z tohto dôvodu sa existujúce páry síce adaptovali na lov holubov najmä na *Columba livia* f. *domestica*, ktorých zastúpenie v potrave predstavuje viac ako 60 % koristi. Je málo pravdepodobné, že sokol bude pri neprirodzenej koristi v potravnej ponuke dlhodobejšie udržiavať prijateľný trend vývoja populácie. Nedostatok drobných zemných cicavcov najmä v mimo hniezdnom období má značný negatívny dopad aj na stabilitu zimovania párov v ich domovských okrskoch. Zásadným problémom straty priaznivého stavu sokola rároha sú predovšetkým neprijateľné postupy lesohospodárskych a poľnohospodárskych činností. Opätovný návrat druhu si bude vyžadovať najmä dôsledné uplatňovanie pomerne zložitých ochranných opatrení, uplatňovanie agroenvironmentálnych schém, realizáciu reštitúcie syst. pasienkového a zlepšenie vymožitelnosti práva prípadov nezákonného odstrelu a trávenia v potravných biotopoch druhu.

včelár lesný (*Pernis apivorus*)

Včelár lesný sa v CHVÚ Malé Karpaty vyskytuje v celom území. Na základe dostupných údajov obýva súvislé lesy (listnaté, ihličnaté i zmiešané) i lesy prerušované trvalými trávnatými porastami, pasienkami, lúkami, vinicami a čistinami. Lesy sú využívané ako hniezdne i potravné biotopy, pričom otvorené priestranstvá sú využívané ako potravné biotopy tiež. Hniezdi i v mladších porastoch listnatých i ihličnatých lesov, rôzneho drevinového zloženia. Počas obdobia hniezdzenia lieta za potravou do blízkosti hniezda (prevažne do 2 km), ale i na väčšie vzdialenosti (5 – 10 km), najmä v čase odrastených mláďat. Vhodné biotopy s rôznorodou štruktúrou sa nachádzajú najmä v západnej časti pohoria – Stupavské predhorie, Kuchynská hornatina. Vo východnej časti sú to Lošonská kotlina, oblasť medzi Dehticami a Chtelnicou a okolo časti Modra-Piesok (Zochová chata). V ostatných častiach CHVÚ sa druh vyskytuje tiež, no súvislé lesy neumožňujú presnejšie stanoviť počet v takom rozsiahlom území. Včelár lesný bol v CHVÚ Malé Karpaty sledovaný počas piatich hniezdných sezón v rokoch 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013 a taktiež podrobný výskum prebiehal počas hniezdných sezón 2022. Na základe výsledkov z monitoringu bola jeho početnosť stanovená na 25-35 párov. Druh sa v CHVÚ nachádza v **dobrom priaznivom stave (B)**. Populácia je stabilná s hustotou vyššou ako 5 párov/100 km².

ďateľ prostredný (*Leipicus medius*)

Ďateľ prostredný sa na Slovensku vyskytuje v lesnatých nížinách, pahorkatinách a podvrchovinách, zhruba do nadmorskej výšky 950 m n.m. Obýva teplomilné, viac alebo menej rozvoľnené dubové a dubovo-hrabové lesy s dostatkom starých stromov.

Priemerný počet hniezdných párov na základe vedeckého návrhu je 300, pričom početnosť sa pohybuje v rozmedzí 225 až 375 hniezdných párov (Rybanič et al. 2004). Druh sa vyskytuje prevažne v okrajových častiach CHVÚ Malé Karpaty hlavne v jeho východnej časti (Brezovské a Pezinské Karpaty). Z ekologického hľadiska najvhodnejšie lokality výskytu predstavujú staršie dubové porasty (biotopy Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.2, Ls3.4) vo veku viac 80 rokov. Často je zaznamenávaný aj v lesných porastoch, kde je primiešaný buk (Ls2.1), ale aj na okrajoch vinohradníckej krajiny resp. v menších lesíkoch uprostred viníc. Ďateľ prostredný preferuje lesné porasty s prevahou duba, v ktorých dosahuje zastúpenie viac ako 70 %, ktoré sa nachádzajú na výmere približne 5 000 ha, čo tvorí zhruba 12 % rozlohy územia. Lesné biotopy, ktoré predstavujú 120 a viac ročné dubové porasty zaberajú v CHVÚ Malé Karpaty rozlohu približne 1 500 ha.

Najvyššie populačné hustoty dosahuje druh v starších dubových porastoch (120 – 125 rokov, napr. Lindavský les), kde je denzita 1 pár na 10 hektárov (Puchala 2007). Nižšie denzity od 0,25 do 0,7 páru (v priemere 0,5 páru) na 10 ha dosahuje v hospodárskych lesoch (85 – 110 rokov). Vyskytuje sa aj

v dubovo-bukových porastoch, ktoré sú na území pomerne početne zastúpené. V týchto porastoch dosahuje hodnoty populačnej hustoty len 0,1 páru na 10 ha (Puchala, nepublik. údaje). V súčasnosti nie je možné definovať populačný trend, predpokladáme, že je vyrovnaný, resp. mierne kolíše v rozmedzí $\pm 20\%$.

Ďateľ prostredný sa v CHVÚ Malé Karpaty nachádza v **priemernom priaznivom stave (B)**. Väčšina hodnotiacich kritérií, či populačných, biotopových alebo kritérií ohrozenia zodpovedá priemernému priaznivému stavu druhu.. Príčinou tohto stavu sú prevládajúce hospodárske postupy obnovy lesných porastov, pri ktorých dochádza v niektorých porastoch k nedostatku hniezdných možností. Najlepšia situácia pre druh je na lokalitách so starými porastmi vo veku nad 120 rokov, ktoré sú pre druh najvhodnejšie. Jednou z týchto lokalít v rámci CHVÚ je Lindavský les, kde ďateľ prostredný dosahuje najvyššie populačné hustoty.

orol kráľovský (*Aquila heliaca*)

V súčasnosti na celom území Slovenska hniezdi spolu 50 – 53 párov (Gúgh et al. 2015). Z toho na západnom Slovensku hniezdi asi 30 % a na východnom Slovensku 70 % jeho populácie. Pri vymedzení sústavy CHVÚ bola veľkosť populácie v území stanovená na 4 hniezdne páry. V nasledujúcom období došlo k poklesu hniezdných párov až na 1 hniezdny pár. V posledných hniezdných sezónach boli zistené 2 hniezdne páry.

Hniezdnym biotopom sú v CHVÚ predovšetkým zmiešané lesy s bukom. Hniezda sa vo väčšine prípadov nachádzajú na okraji lesných porastov (porastových stien), tiež pomerne často na okraji rubných pásov vzniknutých po holorubnom alebo podrastovom hospodárskom spôsobe ťažby. Takto umiestnené hniezda sú takmer vždy ohrozované pokračujúcou obnovnou ťažbou.

Potravné biotopy druhu sa spravidla nachádzajú mimo územia CHVÚ. Každý pár využíva najbližšiu k hniezdisku príahľú pahorkatinu a nížinu. V podstate je to otvorená málo zalesnená poľnohospodársky intenzívne obhospodarovaná krajina. Z dôvodu prenasledovania páry nemôžu hniezdiť v potravných teritóriách, ale museli sa presunúť do pohorí, kde nedochádza k vystreľovaniu hniezd. V nížinách je dostupnosť a potravná ponuka závislá na spôsobe obhospodarovania a štruktúre vysiatych plodín. Nepriaznivý vplyv má najmä skoré zaorávanie a dlhodobé ponechávanie oráčín, v ktorých je extrémne nízka diverzita živočíchov, ktoré tvoria potravnú základňu orlov.

V potravných teritóriách párov sú hrozbou aj konštrukcie 22 kV elektrických vedení, z ktorých ešte väčšina nie je ošetrovaná zábranami. Vtáky s vyššou telesnou hmotnosťou sú najčastejšími obeťami elektrického skratu a následných vážnych zranení.

Orol kráľovský sa v CHVÚ nachádza v **nepriaznivom stave (C)**. Populačné kritériá po vyhodnotení vykazujú nepriaznivé hodnoty. Pokles počtu hniezdných párov, zánik hniezdisk a zreteľný pokles úspešnosti v posledných rokoch indikuje klesajúci trend druhu na celom území CHVÚ. Potravné biotopy nie sú súčasťou CHVÚ napriek tomu majú však zásadný vplyv a dopad na priaznivý stav druhu. V posledných rokoch dochádza k extrémnym zmenám a nárastu intenzity využívania poľnohospodárskej krajiny. Obhospodarovanie sa čoraz viac vzdáva environmentálnym záujmom a dochádza k značnej degradácii biodiverzity. Densita kľúčových druhov koristi (najmä: *Spermophilus cirtellus*, *Cricetus cricetus*, *Microtus arvalis* a *Lepus europaeus*) sa stále viac redukuje a je neuspokojivá z hľadiska potravných nárokov.

sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*)

Sokol sťahovavý bol v prvej polovici minulého storočia na území Malých Karpát stálym hniezdičom. Neskôr z územia celkom vymizol. Bývalé skalné hniezdiská začal znovu osídľovať až od r. 1993. V čase zaradenia územia do národného zoznamu a vyhlásenia CHVÚ hniezdili v území 2 páry. V nasledujúcich rokoch hniezdna populácia výrazne narástla, takmer štvornásobne. Odhad populácie v roku 2015 bol 7 až 9 hniezdných párov a početnosť sa naďalej zvyšuje. V súčasnosti hniezdi v území asi 12 hniezdných párov a populačný trend je naďalej rastúci.

V CHVÚ Malé Karpaty je viazaný prevažne na skalné biotopy v centrálnej časti územia. Úspešne však obsadzuje aj opustené lomy, prenikol aj do severnej časti CHVÚ a v posledných rokoch bolo zaznamenané aj hniezdenie na stromoch. Úspešnosť hniezdenia každoročne výrazne ovplyvňuje okrem prirodzených strát (počasie, predátori) najmä vysoká návštevnosť lokalít (turisti, skalolezci), v posledných rokoch oproti minulosti už nedochádza k prípadom vykrádania hniezd.

Druh sa v CHVÚ nachádza na hodnote, pri ktorej ho môžeme definovať na spodnej hranici **dobrého priemerného stavu (A)** resp. v **priemernom priaznivom stave (B)**.

výr skalný (*Bubu bubo*)

Veľkosť hniezdnej populácie sa v odhaduje na 10 až 13 hniezdných párov. V porovnaní s rokom 2003 kedy bolo územie zaradené do národného zoznamu je početnosť porovnateľná a populačný trend stabilný.

Druh hniezdi prevažne v lomoch, prevažne nečinných a v skalných stenách, najmä v oblasti Vysokej, Vápennej a v oblastiach s rozsiahlejšími skalnými stenami a útvarmi.

Druh sa v CHVÚ nachádza v **priemernom priaznivom stave (B)**.

lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*)

Lelek lesný patrí k menej poznaným druhom v území. Populácia tohto druhu sa odhaduje na 10 až 15 hniezdných párov. Cieľový stav bol stanovený na 20 hniezdných párov. Vzhľadom na nedostatočné údaje z mapovania nie je možné vyhodnotiť populačný trend, možno však predpokladať, že dochádza k jeho poklesu ako aj na celom území Slovenska.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

bocian čierny (*Ciconia nigra*)

Početnosť bociana čierneho sa podľa vedeckého návrhu predpokladá v rozmedzí 4 až 6 hniezdných párov v CHVÚ. Na základe poznatkov o jeho rozšírení v území a známych hniezdných lokalít možno predpokladať, že horná hranica hniezdnej populácie dosahuje 8 hniezdných párov. Cieľový stav bol stanovený na 10 hniezdných párov. Populačný trend je stabilný.

Rozšírený je na celom území, kde vyhľadáva staré porasty, v ktorých nie je vyrušovaný počas hniezdenia, s dostatkom mokradí v blízkom okolí hniezda, ktoré nie sú silne znečistené. V území sa nachádza niekoľko menších vodných nádrží a dostatok tokov, mnohé z nich sú aj v blízkosti hniezdisk.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*)

Priemerný počet párov v CHVÚ bol stanovený podľa vedeckého návrhu na 60 hniezdných párov rozmedzí 40 až 80 hniezdných párov. Na základe výsledkov mapovania v ďalšom období bolo zistené, že táto početnosť bola pravdepodobne podhodnotená a početnosť druhu je rozmedzí 100 až 200 hniezdných párov v CHVÚ. Populácia má v území stabilný trend.

Hniezdné biotopy vhodné pre tento druh sa nachádzajú na výmere približne 15 000 ha. Bukové porasty nad 120 rokov zaberajú výmeru približne 3 800 ha, pričom sú tieto porasty v prevažnej väčšine menšie ako 10 ha a roz distribuované po celom území.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 50 hniezdných párov. Celková početnosť druhu sa pohybuje v rozpätí 20 až 80 hniezdných párov.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

tesár čierny (*Dryocopus martius*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 60 hniezdných párov. Celková početnosť druhu sa pohybuje v rozpätí 40 až 80 hniezdných párov. Populačný trend je stabilný.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

žlna sivá (*Picus canus*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 100 hniezdných párov. Celková početnosť druhu sa pohybuje v rozpätí 70 až 130 hniezdných párov. Populačný trend je stabilný.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*)

Priemerný počet párov je podľa vedeckého návrhu 400 hniezdných párov. Celková početnosť sa pohybuje v rozmedzí 300 až 500 hniezdných párov.

Druh je viazaný prevažne na biotopy v predhorí Malých Karpát ako sú vinice, záhrady, líniová zeleň, poľné lesíky a okraje lesných porastov. Jeho populačný trend je stabilný, v posledných sezónach sa na základe údajov z bodových transektov javí ako mierne klesajúci.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 3900 hniezdných párov. Celková početnosť druhu sa pohybuje v rozpätí 3100 až 4700 hniezdných párov.

Hniezdne biotopy, ktoré predstavujú lesné porasty staršie ako 80 rokov sú v rámci CHVÚ zastúpené na výmere približne 25 000 ha. Pri mapovaniach hniezdnej populácie na vybraných plochách bolo zistené, že druh dosahuje vyššie denzity v starých bukových lesoch ako v dubových lesoch.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 500 hniezdných párov. Celková početnosť druhu sa pohybuje v rozpätí 350 až 650 hniezdných párov.

Hniezdný biotop druhu tvoria staršie bukové porasty, prevažne vo veku nad 100 rokov, pričom najlepšie hniezdne biotopy sú v porastoch starších ako 120 rokov. Ide prevažne o rozvoľnené bukové porasty s dostatkom možností na hniezdenie. Biotopy vhodné pre tento druh zaberajú výmeru približne 11 000 ha. Bukové porasty nad 120 rokov zaberajú výmeru približne 3 800 ha, pričom sú tieto porasty v prevažnej väčšine menšie ako 10 ha a rozdistribúované po celom území. Iba v niektorých častiach územia vytvárajú väčšie kompaktnější celky.

Druhu bola priradená kategória **priemerného priaznivého stavu (B)**.

muchár sivý (*Muscicapa striata*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 1000 hniezdných párov. Celková početnosť druhu sa pohybuje v rozpätí 750 až 1250 hniezdných párov. Táto veľkosť populácie bola v rámci CHVÚ zaradená do **priemerného priaznivého stavu (B)**.

žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 600 hniezdných párov. Táto početnosť však bola pravdepodobne nadhodnotená a odhad početnosti druhu v území je v rozpätí 200 až 400 hniezdných párov. Rozdiel zrejme súvisí s celkovým nepriaznivým trendom druhu a poklesom jeho populácie na Slovensku.

Druh je v území v nepriaznivom stave.

strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 1300 hniezdných párov. Celková početnosť druhu sa pohybuje v rozpätí 900 až 1900 hniezdných párov. Táto veľkosť populácie bola v rámci CHVÚ zaradená do priemerného priaznivého stavu. Populačný trend je stabilný, v posledných rokoch začína početnosť na základe bodových transektov vo vinohradníckej krajine mierne klesať. Cieľová hodnota populácie bola stanovená na 1 300 hniezdných párov.

Druh sa v území nachádza v **priemernom priaznivom stave (B)**.

penica jarabá (*Sylvia nisoria*)

Priemerný počet párov v CHVÚ je podľa vedeckého návrhu 250 hniezdných párov. Celková početnosť druhu sa pohybuje v rozpätí 200 až 300 hniezdných párov. Populačný trend je stabilný. Cieľová hodnota bola stanovená na 250 hniezdných párov.

Druh sa v území nachádza v **priemernom priaznivom stave (B)**.

prhľaviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*)

Podľa vedeckého návrhu na zaradenie územia do národného zoznamu bol priemerný počet párov na úrovni 1000 hniezdných párov. V ostatných rokoch bol zaznamenaný pokles početnosti druhu v území

a odhad je v rozmedzí 400 až 800 hniezdných párov (Karaska et al. 2015), pričom početnosť naďalej klesá. Cieľová hodnota bola stanovená na 600 hniezdných párov.

Druh je viazaný na otvorené biotopy, okraje ciest a extenzívne obhospodarované pasienky a pozemky, ktorých rozloha sa v súčasnosti výrazne znižuje.

Druh sa v území nachádza v **priemernom priaznivom stave (B)**.

hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*)

Početnosť populácie hrdličky poľnej je odhadovaná v rozmedzí 500 až 700 hniezdných párov. Bežná je prevažne v okrajových častiach CHVÚ v predhorí Malých Karpát, vyskytuje sa však v nižších polohách aj na okrajoch lesných porastov a rúbanísk. Populačný trend je stabilný.

Druh sa v území nachádza v **dobrom priaznivom stave (A)**.

prepelica poľná (*Coturnix coturnix*)

Početnosť populácie prepelice poľnej je odhadovaná v rozmedzí 30 až 60 hniezdných párov. Ide o pomerne málo početný druh v území vzhľadom na prevažne lesnatý charakter územia, nerovnomerne rozšírený. Cieľový stav populácie bol stanovený na 50 volajúcich samcov.

Druh sa v území nachádza v **priemernom priaznivom stave (B)**.

Zhodnotenie súčasného stavu populácií všetkých druhov spolu s populačným trendom je v Tab. 3.

Tab .3: Zhodnotenie priaznivého stavu druhov, ktoré sú predmetom ochrany:

Druh	Katégoria priaznivého stavu	Súčasný stav hniezd. párov*	Populačný trend
sokol rároh	C	0	klesajúci
včelár lesný	B	28 - 40	stabilný
ďateľ prostredný	B	250 - 350	stabilný
orol kráľovský	C	1 - 3	klesajúci
výr skalný	B	11 - 13	stabilný
lelek lesný	B	10 - 15	klesajúci
bocian čierny	B	4 - 6	stabilný
ďateľ bielochrbtý	B	100 - 200	stabilný
ďateľ hnedkavý	B	20 - 60	stabilný
tesár čierny	B	40 - 80	stabilný
sokol sťahovavý	B (A)	7 - 9	stúpajúci
muhárik bieločrký	B	3100 - 4700	stabilný
muhárik červenohrdlý	B	350 - 650	stabilný
strakoš červenochrbtý	B	900 - 1900	stabilný
žlna sivá	B	70 - 130	stabilný
penica jarabá	B	200 - 300	stabilný
prepelica poľná	B	40 - 60	stabilný
krutihlav hnedý	B	300 - 500	stabilný
muhár sivý	B	750 - 1250	stabilný
žltouchvost lesný	B/C	200 - 400	klesajúci
pŕhľaviar čiernohlavý	B	400 - 800	klesajúci

hrdlička poľná	A	500 - 700	stabilný
----------------	---	-----------	----------

* súčasný stav populácie a odhad trendu podľa Karaska et al. 2015

2.3. Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany

Stav populácií druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Malé Karpaty a následné dosiahnutie cieľov ochrany ovplyvňujú viaceré faktory. Možno ich rozdeliť na prírodné faktory (vnútorné a vonkajšie), ktoré možno opatreniami v území ovplyvniť len čiastočne alebo vôbec a človekom podmienené faktory (vnútorné a vonkajšie), ktorých regulácia je možná.

Vnútorné a vonkajšie prírodné faktory:

- prirodzená sukcesia – ohrozuje niektoré cenné lúčne a pasienkové biotopy, dôležité predovšetkým ako potravné biotopy vtákov,
- dynamika populácie - populačné výkyvy druhov v areáli,
- disturbancie lesných ekosystémov (vetrové, námrazové kalamity).

Antropogénne faktory

- vplyv lesného hospodárstva na vekovú štruktúru lesných porastov,
- vplyv lesného hospodárstva na drevinové zloženie porastov (v minulosti zalesnenie početných xerothermných stanovišť prevažne borovicou čiernou a borovicou lesnou (sosnou),
- rušivé pôsobenie technológií ťažby, približovania, dopravy dreva a zalesňovacích prác v hniezdom období,
- nedostatok lúčnych a pasienkových biotopov v krajine,
- zmena druhov pozemkov – lúky a pasienky v minulých desaťročiach premenené na orné pôdy; zánik potravných biotopov (sýslích kolónií), dôležitých najmä pre sokola rároha a orla kráľovského,
- intenzívna poľnohospodárska výroba v okolí chráneného územia (orná pôda, vinohrady), spojená s nízkou diverzitou krajiny (nízke zastúpenie ekostabilizačných štruktúr – voľne rastúcej zelene), chemickou ochranou plodín,
- urbanizácia okrajových častí územia
- hustá dopravná sieť a turistických chodníkov v Malých Karpatoch,
- blízkosť veľkých sídiel (Bratislava, Trnava), prejavujúca sa vo vysokej návštevnosti územia.

Osobitné záujmy ochrany v území

Platná právna ochrana prírody a jej častí, ako aj všeobecná akceptácia ochrany vtákov vlastníckmi a užívateľmi pozemkov, ale aj návštevníkmi územia, vytvárajú rámcové podmienky pre dosiahnutie cieľov ochrany. Konflikt záujmov vzniká predovšetkým pri hospodárskom využívaní lesov, najmä pri ochrane častí porastov v rubnom veku, v ktorých sa nachádzajú hniezdne stromy druhov hniezdiacich v korunách alebo v dutinách kmeňov.

Nepriamo ohrozenie cieľových druhov vtákov predstavuje záujmová činnosť návštevníkov územia, predovšetkým turistov, cyklistov a skalolezcov. Rovnako nepriamo ohrozuje jedince dravcov i chemická ochrana poľnohospodárskych plodín, ktoré hynú na otravu a technická infraštruktúra (vzdušné elektrické vedenia a pod.).

Na základe zmien populácií druhov vtákov, ktoré nie sú predmetmi ochrany CHVÚ a zároveň lepšieho poznania avifauny územia možno konštatovať, že narástli početnosti resp. došlo k obsadeniu územia druhmi, ktoré patria medzi chránené druhy európskeho významu a pre ktoré sa vyhlasujú chránené

územia. K takýmto druhom, ktorých hniezdenie bolo zaznamenané v poslednom desaťročí patrí orliak morský (*Haliaetus albicilla*), haja červená (*Milvus milvus*), či pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*). Pri prehodnotení predmetov ochrany CHVÚ je pravdepodobné, že niektoré z týchto druhov by spĺňali niektoré z kritérií pre zaradenie medzi predmety ochrany. Pri nastavení opatrení pre druhy, ktoré sú predmetom ochrany je potrebné brať do úvahy aj nároky týchto druhov, ktoré obývajú dané CHVÚ.

3. CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie cieľov ochrany

Strategické ciele ochrany európsky významných druhov a sťahovavých druhov vtákov a ich biotopov v CHVÚ Malé Karpaty sú stanovené ako výhľadové, presahujúce časové obdobie platnosti tohto programu starostlivosti. Vychádzajú zo súčasného nepriaznivého až stredne priaznivého stavu populácií druhov vtákov, ktoré sú predmetom ochrany, dlhodobých trendov ich vývoja v areáli i na území Malých Karpát. Zohľadňujú stav a reálne možnosti zlepšovania stavu biotopov.

Pre CHVÚ Malé Karpaty boli stanovené nasledovné dlhodobé ciele ochrany:

1. Zlepšiť stav populácií sokola rároha (*Falco cherrug*), orla kráľovského (*Aquila heliaca*) a udržať priaznivý stav včelára lesného (*Pernis apivorus*) a sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*).

2. Udržať a zlepšiť hniezdne biotopy a potravné biotopy druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ.

3. Zabezpečiť kontinuitu poznatkov o území, zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.

Pre dosiahnutie 3 dlhodobých cieľov bolo navrhnutých 6 operatívnych cieľov:

1. Zlepšiť stav populácií sokola rároha (*Falco cherrug*), orla kráľovského (*Aquila heliaca*) a udržať priaznivý stav včelára lesného (*Pernis apivorus*) a sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*).

1.1. Zlepšiť stav hniezdných populácií druhov sokol rároh a orol kráľovský zo stavu C do stavu B.

1.2. Udržať stav populácií druhov včelár lesný a sokol sťahovavý.

2. Udržať a zlepšiť hniezdne biotopy a potravné biotopy druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ.

2.1. Udržať resp. zlepšiť súčasný stav hniezdných populácií dutinových a polodutinových hniezdičov a ich biotopov: d'atľa prostredného, d'atľa hnedkavého, d'atľa čierneho, d'atľa bielochrbtého, mucháríka bielokrkeho, mucháríka červenohrdlého, muchára sivého, krutihlava hnedého, žlny sivej a žltochvosta lesného

2.2. Udržať resp. zlepšiť súčasný stav populácií hniezdičov lúk, pasienkov a kriačínových biotopov: strakoša červenochrbtého, pŕhľaviara čiernohlavého, prepelice poľnej, hrdličky poľnej, krutihlava hnedého a penice jarabej

2.3. Udržať resp. zlepšiť stav hniezdných populácií bociana čierneho a výra skalného

3. Zabezpečiť kontinuitu poznatkov o území, zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.

3.1. Zabezpečiť kontinuitu získavania poznatkov o druhoch, ktoré sú predmetom ochrany územia

3.2. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva vo verejnosti, propagovať myšlienku ochrany chráneného vtáčieho územia.

3.3. Zapojiť vlastníkov a užívateľov pozemkov a poľovných revírov do ochrany lokality a dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody.

Ciele ochrany pre jednotlivé druhy, ktoré sú predmetom ochrany

Operatívne ciele programu starostlivosti 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3 budú dosiahnuté cez nasledovné ciele ochrany jednotlivých druhov vtákov.

Ciele ochrany pre druh sokol rároh

Zlepšiť a následne udržať stav druhu sokol rároh v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 5 hniezdných párov	Dosiahnutie a udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha), starších lesných porastov (vek nad 90 rokov)	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 90 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra a veľkosť potravného biotopu	Výmera vhodných potravných biotopov v otvorenej krajine v CHVÚ	Viac ako 2 300 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry potravných biotopov udržaním výmery TTP

Ciele ochrany pre druh včelár lesný

Udržať druh včelár lesný minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 30 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (vek nad 80 rokov), resp. ich podiel tvorí min. 40% územia	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra a veľkosť potravného biotopu	Výmera vhodných potravných biotopov v otvorenej krajine	Viac ako 4 500 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry potravných biotopov udržaním výmery TTP, lesných čistiniiek

Ciele ochrany pre druh d'ateľ prostredný

Udržať druh d'ateľ prostredný minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 300 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších dubových porastoch resp. s prevahou duba (nad 120 rokov)	viac ako 5 000 ha	Zabezpečenie výmery vhodného hniezdného biotopu v dubových porastoch resp. porastoch s prevahou duba.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	Podiel mŕtvych a odumierajúcich stojacich stromov (počet/ha, m ³ /ha)	10 stromov/ha (stromy na dožitie), 20 m ³ /ha	Udržanie podielu mŕtveho dreva v lesných porastoch ako hniezdne možnosti a zdroj potravy

Ciele ochrany pre druh orol kráľovský

Zlepšiť a následne udržať stav druhu orol kráľovský v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 6 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov) resp. udržanie ich podielu na úrovni 40 % výmery lesných porastov	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra a veľkosť potravného biotopu	Výmera vhodných potravných biotopov v otvorenej krajine v CHVÚ	Viac ako 2 300 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry potravných biotopov udržaním výmery TTP

Ciele ochrany pre druh výr skalný

Udržať druh výr skalný minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 12 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov)	Viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu.
Štruktúra potravného biotopu	Výmera vhodných potravných biotopov	Viac ako 2 300 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery potravných biotopov

	v otvorenej krajine v CHVÚ		
--	-------------------------------	--	--

Ciele ochrany pre druh lelek lesný

Udržať druh lelek lesný minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 20 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha)	Viac ako 10 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	staré rozvoľnené lesy, s rúbaniskami, stráne s rozptýlenými drevinami a bezlesím	Zabezpečenie rozvoľnenej štruktúry hniezdných a potravných biotopov	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery hniezdných a potravných biotopov

Ciele ochrany pre druh sokol sťahovavý

Udržať druh sokol sťahovavý v kategórii B prípadne zlepšiť jeho stav v kategórii A za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 12 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov)	Viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	Výmera vhodných hniezdných a potravných biotopov	Viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery hniezdných a potravných biotopov

Ciele ochrany pre druh bocian čierny

Udržať druh bocian čierny v kategórii B prípadne zlepšiť jeho stav v kategórii A za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 10 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov)	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú

			dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	Výmera vhodných starých porastov resp. fragmentov s vhodnými hniezdnymi stromami a dostatok vodných plôch ako potravných biotopov	Počet vhodných hniezdných stromov v hniezdných biotopoch 4 – 5/10ha porastu. Zachovať minimálnu výmeru vodných plôch na hodnote 220 ha v rámci územia	Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. resp. fragmentov so starými vhodnými hniezdnymi stromami v úrovni nad 40 % v CHVÚ. Zabezpečenie dostatočnej výmery potravných biotopov.

Ciele ochrany pre druh d'ateľ bielochrbtý

Udržať druh d'ateľ bielochrbtý minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 150 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších bukových lesných porastov (nad 80 rokov)	viac ako 15 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného a potravného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	Podiel mŕtvych a odumierajúcich stojacich stromov (počet/ha, m ³ /ha)	10 stromov/ha (stromy na dožitie), 20 m ³ /ha	Udržanie podielu mŕtveho dreva v lesných porastoch, ktoré predstavujú hniezdne a potravné biotopy

Ciele ochrany pre druh d'ateľ hnedkavý

Udržať druh d'ateľ hnedkavý minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 50 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha)	viac ako 4 800 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	kultúrna krajina s dostatkom starých solitérov, staré sady, záhrady, parky, vinice so starými stromami	Viac ako 4 800 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery potravných biotopov

Ciele ochrany pre druh tesár čierny

Udržať druh tesár čierny minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 60 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov) resp. udržanie ich podielu na úrovni 40 % výmery lesných porastov	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	Podiel mŕtvych a odumierajúcich stojacich stromov (počet/ha, m ³ /ha)	10 stromov/ha (stromy na dožitie), 20 m ³ /ha	Udržanie podielu mŕtveho dreva v lesných porastoch, ktoré predstavujú hniezdné a potravné biotopy

Ciele ochrany pre druh muchárik bielokrký

Udržať druh muchárik bielokrký minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 3900 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov) resp. udržanie ich podielu na úrovni 40 % výmery lesných porastov	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	Podiel dutinových stromov (počet/ha)	10 stromov/ha (stromy na dožitie)	Udržanie podielu vhodných dutinových stromov v lesných porastoch, ktoré predstavujú hniezdné a potravné biotopy

Ciele ochrany pre druh muchárik červenohrdlý

Udržať druh muchárik červenohrdlý minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 500 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších bukových lesných porastov (nad 80 rokov)	viac ako 15 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.

Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	Podiel dutinových stromov (počet/ha)	10 stromov/ha (stromy na dožitie)	Udržanie podielu vhodných dutinových stromov v lesných porastoch, ktoré predstavujú hniezdne a potravné biotopy
---	--------------------------------------	-----------------------------------	---

Ciele ochrany pre druh strakoš červenochrbtý

Udržať druh strakoš červenochrbtý minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 1300 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha)	viac ako 4 500 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodných biotopov
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	kultúrna krajina s dostatkom starých solitérov, staré sady, záhrady, parky, vinice so starými stromami a dostatočným krovinatým zárastom	Viac ako 4500 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery hniezdných a potravných biotopov

Ciele ochrany pre druh žlna sivá

Udržať druh žlna sivá minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 100 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov) resp. udržanie ich podielu na úrovni 40 % výmery lesných porastov	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdneho biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	Podiel mŕtvych a odumierajúcich stojacich stromov (počet/ha, m ³ /ha)	10 stromov/ha (stromy na dožitie), 20 m ³ /ha	Udržanie podielu vhodných dutinových stromov v lesných porastoch, ktoré predstavujú hniezdne a potravné biotopy

Ciele ochrany pre druh penica jarabá

Udržať druh penica jarabá minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 250 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov

Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha)	viac ako 4 500 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodných biotopov
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	kultúrna krajina s dostatkom starých solitérov, staré sady, záhrady, parky, vinice so starými stromami a dostatočným krovinatým zárastom	Viac ako 4 500 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery hniezdných a potravných biotopov

Ciele ochrany pre druh krutihlav hnedý

Udržať druh krutihlav hnedý minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 400 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha)	viac ako 4 800 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu.
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	kultúrna krajina s dostatkom starých solitérov, staré sady, záhrady, parky, vinice so starými stromami	Viac ako 4 800 ha	Udržanie podielu vhodných dutinových stromov v krajine, ktoré predstavujú hniezdne a potravné biotopy

Ciele ochrany pre druh muchár sivý

Udržať druh muchár sivý minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 1000 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov) resp. udržanie ich podielu na úrovni 40 % výmery lesných porastov	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	Podiel mŕtvych a odumierajúcich stojacich stromov (počet/ha, m ³ /ha)	10 stromov/ha (stromy na dožitie), 20 m ³ /ha	Udržanie podielu vhodných dutinových stromov v lesných porastoch, ktoré predstavujú hniezdne a potravné biotopy

Ciele ochrany pre druh žltouchvost lesný

Zlepšiť a následne udržať stav druhu žltouchvost lesný v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 400 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) starších lesných porastov (nad 80 rokov) resp. udržanie ich podielu na úrovni 40 % výmery lesných porastov	viac ako 25 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 40 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdných aj potravných možností pre druh.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	Podiel mŕtvych a odumierajúcich stojacich stromov (počet/ha, m ³ /ha)	10 stromov/ha (stromy na dožitie), 20 m ³ /ha	Udržanie podielu vhodných dutinových stromov v lesných porastoch, ktoré predstavujú hniezdne a potravné biotopy

Ciele ochrany pre druh prhl'aviar čiernohlavý

Udržať druh prhl'aviar čiernohlavý minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 600 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha)	viac ako 4 500 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného a potravného biotopu.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	kultúrna krajina s dostatkom starých solitérov, záhrady, vinice so dostatkom vysokých bylín a krovín	Viac ako 4 500 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery hniezdných a potravných biotopov

Ciele ochrany pre druh hrdlička poľná

Udržať druh hrdlička poľná v kategórii A za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdných párov	min. 600 hniezdných párov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) vhodných biotopov	viac ako 5 000 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného a potravného biotopu.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	kultúrna krajina s dostatkom starých solitérov, staré sady, záhrady,	Viac ako 5 000 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery hniezdných a potravných biotopov

	parky, vinice so starými stromami		
--	-----------------------------------	--	--

Ciele ochrany pre druh prepelica poľná

Udržať druh prepelica poľná minimálne v kategórii B za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet volajúcich samcov	Min. 50 volajúcich samcov	Udržanie veľkosti populácie na danej hodnote počtu hniezdných párov
Veľkosť hniezdného a potravného biotopu	Výmera (v ha) vhodných biotopov s trávnyimi porastmi	viac ako 2 300 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery vhodného hniezdného biotopu.
Štruktúra hniezdného a potravného biotopu	Podiel nezarastených trávnych porastov v území	Viac ako 70 % výmery TTP v území	Zabezpečenie vhodnej štruktúry a dostatočnej výmery hniezdných a potravných biotopov

Členenie územia na ekologicko-funkčné priestory

Predmetom ochrany CHVÚ Malé Karpaty je 22 vtáčích druhov. Výskyt jednotlivých druhov je viazaný na určitý typ biotopu, štruktúru krajiny alebo konkrétnu lokalitu. Za účelom vhodného nastavenia opatrení pre jednotlivé druhy vtákov resp. druhy využívajúce pre svoje hniezdenie, získavanie potravy a výskyt určité typy a podmienky biotopov bolo celé územie CHVÚ rozčlenené na jednotlivé ekologicko-funkčné priestory (EFP). Jedná sa o nasledovné EFP:

EFP1: biotopy druhov viazaných na staré lesné porasty, prestárle porasty a pralesovité zvyšky

EFP2 a EFP3: biotopy lesných druhov

EFP4: hniezdne biotopy otvorenej krajiny, lúk, pasienkov a kriačtinových biotopov

EFP5: urbanizované biotopy sídel a rekreačných oblastí

EFP1 tvoria lesné biotopy druhov, ktoré sú viazané na staré lesné porasty, prestárle porasty, pralesy a pralesové zvyšky. Zaradené sú do neho lesné porasty v maloplošných chránených územiach s 5. stupňom ochrany, porasty v ochranných lesoch vo veku nad 140 rokov a ďalšie porasty významné z hľadiska výskytu jednotlivých druhov, ktoré sú predmetmi ochrany, ktoré ich využívajú ako hniezdne, ale aj potravné biotopy. Návrh zásad pre daný EFP je uvedený v kapitole 3.2., časť Zásady uplatňované v jednotlivých EFP. Výmera EFP1 je 4253,32 ha.

EFP2 tvoria lesné biotopy, ktoré sú vhodné pre výskyt predmetov ochrany, či už počas hniezdenia, ako potravné biotopy alebo biotopy významné počas migrácie. Návrh zásad pre daný EFP je uvedený v kapitole 3.2., časť Zásady uplatňované v jednotlivých EFP. Výmera EFP2 je 2573,27 ha.

EFP3 tvoria všetky ostatné lesné biotopy v území CHVÚ Malé Karpaty

EFP4 tvoria biotopy druhov viazaných na otvorenú krajinu, najmä druhov lúk, pasienkov a kriačtinových biotopov. Vyčleňuje sa pre ochranu druhov: strakoš červenochrbtý, pŕhľaviar čiernohlavý, prepelica poľná, hrdlička poľná, krutihlav hnedý, d'ateľ hnedkavý a penica jarabá. Výmera EFP3 je 5 766,77 ha.

EFP5 tvoria urbanizované biotopy sídel, záhradkárskych osád a rekreačných oblastí. Biotopovými nárokmi druhov sa čiastočne prekrýva s biotopmi v EFP3. Vyčleňuje sa pre ochranu druhov: ďateľ hnedkavý, hrdlička poľná, muchár sivý a žltochvost lesný. Výmera EFP4 je 573,52 ha.

3.2. Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využitia územia

Historický kontext

Súčasný stav krajiny je výsledkom jej dlhodobého socioekonomického využívania. Prevládajúcim spôsobom využívania prírodných zdrojov na vymedzenom území bolo a zostalo lesné hospodárstvo. Podmienilo budovanie lesných ciest, v minulých storočiach aj úzkokoľajných železníc. Spôsoby hospodárenia určovali premenlivé plošné podiely holín, vzniknuté po obnovnej ťažbe. V súčasnosti sa rúbaňový spôsob maloplošnej holorubnej formy uplatňuje len v zriedkavých prípadoch, ale často vznikajú veľké odlesnené plochy vplyvom vetrových kalamít. Časť lesov v okolí Bratislavy, Svätého Jura a Modry plní funkciu lesného parku a sú zariaďované ako lesy osobitného určenia.

Zásadnou zmenou využívania krajiny v okolí sídiel na úpätí Malých Karpát a v ich podhorí bol postupný zánik hospodárskeho využívania trvalých trávnych porastov, na mnohých miestach značne poškodených eróziou, a následné zalesnenie pozemkov, resp. ich postupné zarastanie náletovými drevinami. Výraznou zmenou v krajine bol aj zánik početných vinogradov vo vyšších polohách južných, východných až juhozápadných svahov Malých Karpát, spôsobený rozvojom fyloxéry, ktorá zničila vinič na rozsiahlom území Slovenska. Na miestach vtedajších vinogradov sú dnes lesné porasty. V okolí Pezinka bolo v minulých storočiach rozvinuté aj baníctvo zamerané na ťažbu rúd. Banskou činnosťou boli ovplyvnené aj krasové časti Malých Karpát. V početných lomoch po obvode územia sa ťažili a dodnes ťažia vápence a dolomity.

Polnohospodárstvo

Polnohospodárska pôda sa nachádza prevažne v okrajových polohách vymedzeného CHVÚ Malé Karpaty. V JV polohách územia, v k. ú. Vinohrady, Svätý Jur, Grinava, Pezinok, Malé Trnie, Veľké Trnie, Modra, Dubová, Častá, Dlhá, Dolné a Horné Orešany prevládajú vinice, menej záhrady, ovocné sady a TTP. V prípade ovocných sadov a lúk ide o extenzívne využívané pozemky – staré ovocné sady s gaštanom jedlým a opustené alebo jednodielne lúky.

Do územia boli zahrnuté okrajové plochy na styku s lesným pôdnym fondom, tzv. prechodné - ekotónové pásma, kde sa zachovala mozaiková štruktúra krajiny s vysokou druhovou diverzitou. Jednotlivé pozemky viníc majú zväčša malú výmeru, sú v súkromnom vlastníctve alebo sú to terasové vinice užívané miestnymi poľnohospodárskymi podnikmi, príp. spoločnosťami. Intenzita ich využívania je rôzna - od opustených viníc po intenzívne obhospodarované. Väčšie plochy ornej pôdy sa nachádzajú v k. ú. Buková, Prašník, Košariská, Brezová pod Bradlom. Na severozápadných okrajoch územia sa nachádzajú zase prevažne TTP, menej orná pôda. Je to v k. ú. Plavecký Mikuláš, Plavecké Podhradie, Sološnica, Kuchyňa, Pernek, Stupava.

Lesné hospodárstvo

Prevažná časť lesných biotopov patrí do lesnej oblasti č. 13 Malé Karpaty, malé časti územia spadajú do lesných oblastí č. 01 Záhorská nížina a Dyjsko-moravská niva a č. 02 Podunajská nížina.

Lesné porasty patria do nasledujúcich LC: Dechtice, Chtelnica, Lozorno, Majdán, Modra, Pezinok, Píla, Rača, Sološnica, Stupava, Trstín, Vrbové.

V nasledujúcich charakteristikách chýba zhodnotenie územia v správe Vojenských lesov a majetkov, š.p. Malacky. Využívanie údajov z tohto územia podlieha osobitnému režimu a pre spracovateľov programu starostlivosti neboli prístupné.

V navrhovanom chránenom území sa lesné ekosystémy nachádzajú v rozpätí 1. vegetačného stupňa (dubový) až 4. vegetačného stupňa (bukový).

Tab. 4 Vegetačné stupne zastúpené v CHVÚ Malé Karpaty

Vegetačný stupeň	Výmera (v ha)	Percentuálne zastúpenie
azonálny	294,0	0
1. – dubový	856,0	2
2. – bukovo-dubový	10 788,9	23
3. – dubovo-bukový	22 745,5	48
4. – bukový	12 584,8	27

Prevládajúcim hospodárskym spôsobom je podrastový, a to maloplošná forma. Obnova porastov sa vykonáva predovšetkým pásovými clonnými rubmi širokými do dvoch výšok obnovovaného porastu. Tento spôsob a formy sa používa v listnatých lesoch s dobrou prirodzenou obnovou a uplatňuje sa vo väčšine dielcov v území, avšak vhodnejšie by boli jemnejšie spôsoby hospodárenia. Maloplošný holorub sa používa len v odôvodnených prípadoch, a to je v podmienkach Malých Karpát najmä v preriedených prestárnutých porastoch bez prirodzeného zmladenia (rekonštrukcia lesa), v smrekových, borovicových a agátových porastoch.

Približovanie dreva na odvozné miesta sa vykonáva prevažne lesnými kolesovými traktormi alebo koňmi. Zalesňovanie sa vykonáva v jarnom i jesennom období s následným mechanickým (ručným) ošetrovaním kultúr. Chemická ochrana kultúr sa vykonáva len s použitím repelentov, v starších lesných porastoch sa vykonávala v minulých rokoch len sporadicky, a to najmä leteckými postrekmi v dubových a dubovohrabových porastoch proti mniške veľkohlavej.

Druhy vtákov, na ktorých ochranu sa vyhlásilo chránené územie, ohrozuje predovšetkým obnova starých porastov na lokalitách tradičných hniezdisk. Ďalej je to rušivá činnosť predrubných (výhovných) a rubných ťažieb a približovania dreva v hniezdnom období. Sem zaraďujeme aj opatrenia, ktoré užívatelia lesov vykonávajú na predchádzanie vývinu a rozšírenia rastlinných a živočíšnych škodcov, najmä odstraňovanie odumretých a poškodených stromov z lesných porastov, ktoré sú dôležité pre dutinové hniezdiče.

Kategorizáciu lesov ustanovuje § 12 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch a príslušné ustanovenia vyhlášky MP SR č. 5/1995 Z.z. o hospodárskej úprave lesa v znení vyhlášky MP SR č. 119/2002 Z.z. Na navrhovanom chránenom území sú zastúpené jednotlivé kategórie lesa takto:

Tab. 5 Kategórie lesa zastúpené v CHVÚ Malé Karpaty

Kategória lesa	Výmera (v ha)	Percentuálne zastúpenie
Hospodárske lesy	28 418,7	63 %
Ochranné lesy	9 045,5	20 %

Lesy osobitného určenia	7 450,9	17 %
-------------------------	---------	------

Územie je tvorené dvoma samostatnými časťami – časťou v Brezovských Karpatoch a časťou v Pezinských Karpatoch. Z hľadiska lesníckeho je základným rozdielom pomerne vysoký podiel nepôvodných druhov drevín, najmä borovice čiernej, v lesných porastoch časti v Brezovských Karpatoch.

Lesné ekosystémy chráneného vtáčieho územia Malé Karpaty sú tvorené prevažne rozsiahlymi komplexami bukových porastov, ktoré so znižujúcou nadmorskou výškou, k obvodu územia, prechádzajú do dubovo-bukových, bukovo-dubových a v najnižších a najteplejších polohách do dubových lesných typov. Významnou súčasťou týchto porastov je okrem buka a dubov aj hrab.

Okrem uvedených drevín sú v lesných porastoch na extrémnych skalných a sutinových stanovištiach rozšírené: javor horský a mliečny, jaseň štíhly, bresty, lípy, jarabina mukyňová a jarabina brekyňová. V extrémnych xerotermných vápnomilných spoločenstvách je zastúpený okrem početných druhov krov aj dub plstnatý.

V minulosti odlesnením, pastvou a následnou eróziou pôdy poškodené pozemky boli najmä od polovice minulého storočia intenzívne zalesňované borovicou čiernou a borovicou lesnou. V časti Brezovské Karpaty sa borovica čierna nachádza v lesných porastoch s rôznym podielom zastúpenia (od 1% do 100%), a to v dielcoch o celkovej výmere 2 263 ha. Miestami sú do lesných porastov výsadbou vnášané aj ďalšie nepôvodné ihličnany – najmä smrekovec opadavý, menej smrek obyčajný a iné dreviny.

Rekreácia a šport

Chránené územie je súčasťou rekreačného krajinného územného celku viažuceho sa na pohorie Malé Karpaty. Rozvoj rekreácie a cestovného ruchu tu bol podmienený prírodným a kultúrno-historickým potenciálom územia, ale aj potrebami rekreácie pre obyvateľov Bratislavy, Pezinka a Trnavy. Rozvoj rekreácie bol v začiatkoch živelný, čo sa až doteraz odráža v nedostatočnej funkčnosti a prepojenosti jednotlivých prvkov systému rekreácie a turizmu.

Územie má veľmi dobré predpoklady najmä pre pešiu turistiku a cykloturistiku. Hustota turistických chodníkov v území patrí medzi najväčšie na Slovensku. Turistické chodníky spájajú najatraktívnejšie prírodné a kultúrno-historické lokality v území, vrátane osobitne chránených častí prírody. V území sa nachádza viacero náučných chodníkov, ktoré sprístupňujú chránené územia (NCH Plavecký kras, NCH Smolenický kras) alebo informujú o lesoch (NCH Majdan) a banskej činnosti v Malých Karpatoch (Pezinský banský NCH) a podobne. Niektoré turistické chodníky najmä v južnej časti Pezinských Karpát sa využívajú v zimnom období ako lyžiarske turistické trate.

Rekreácia spojená s pobytom v lesnom prostredí sa uskutočňuje v rekreačných lokalitách. Tieto boli zakladané prevažne živelné a dodatočne boli schválené v 70. a 80. rokoch minulého storočia. Mnohé lokality majú kombinovaný systém využitia pre voľný cestovný ruch, podnikovú rekreáciu a individuálnu chatovú rekreáciu.

Zariadenia viazaného cestovného ruchu majú v území oveľa menšie zastúpenie ako súkromná a podniková rekreácia. Majú charakter stredísk cestovného ruchu s najlepšou obslužnou vybavenosťou v území. Ide o strediská cestovného ruchu Pezinok-Baba, Modra-Piesky a Smolenice-Jahodník. Na Pezinskej Babe a Modre-Piesku sú jediné lyžiarske strediská v území.

V území je viacej rekreačných lokalít s individuálnou chatovou rekreáciou (v okolí Bukovej - Biela hora, Hrnčeková dolina, Za vrškami, Limbach-Limbašská dolina a podobne). Niektoré rekreačné lokality sa v minulosti zakladali pre podnikovú rekreáciu (napr. RL Plavecký Mikuláš – Bukovina, RL Chtelnica-Vítek).

V súčasnosti v rekreačných lokalitách prebiehajú zmeny súvisiace so súkromným podnikaním v rekreácii a cestovnom ruchu, napríklad na lokalite Buková–vodná nádrž. Pre viaceré rekreačné lokality boli v minulosti vypracované urbanistické štúdie, z ktorých mnohé nezodpovedajú súčasným požiadavkám z hľadiska ochrany životného prostredia, ekologickej stability, územného rozvoja a tvorby krajiny a riešia širšie vzťahy vo funkčno-priestorovom systéme rekreácie a turizmu v území.

Polovníctvo a rybárstvo

Poľovné revíry navrhovaného chráneného územia sú v zaradené do srnčej poľovnej oblasti (S II) Malé Karpaty. Hlavnými druhmi poľovnej zveri v poľovných revíroch, ktorých chov a lov sa každoročne plánuje, je jeleň, srnec, sviňa divá, daniel, muflón.

Výkonom práva poľovníctva v poľovných revíroch na území chráneného územia nie sú európsky významné druhy vtákov bezprostredne ohrozené. Poľovníckou činnosťou sú však ohrozené najmä druhy dravcov v širšom okolí chráneného územia pri love potravy a sezónnych migráciách.

Vody na navrhovanom chránenom území sú zaradené medzi rybárske revíry kaprové (lovné aj chovné) a revíry lososové-pstruhové (lovné). Kaprové revíry (22) predstavuje 16 umelých vodných nádrží a 6 väčších potokov, vrátane ich prítokov. Pstruhové rybárske revíry (11) zahŕňajú prevažne lesné potoky až po ich pramene. Jeden revír – Parina – slúži ako pstruhové hospodárstvo. Užívateľmi rybárskych revírov sú miestne organizácie Slovenského rybárskeho zväzu, tri užívajú Vojenské lesy a majetky, š.p. a štyri Lesy SR, š.p.

V kaprových tečúcich vodách sa prirodzene vyskytujú napr. pleskáč vysoký (*Abramis brama*), belička európska (*Alburnus alburnus*), štika (*Esox lucius*), jalec maloústý (*Leuciscus leuciscus*), plotica červenooká (*Rutilus rutilus*). V posledných rokoch sa nápadne rozširuje invázny druh karas striebřistý (*Carassius gibelio*). V podhorskej zóne potokov pristupuje pstruh potočný (*Salmo labrax*), čerebľa pestrá (*Phoxinus phoxinus*), slíž severný (*Noemacheilus barbatulus*) a hrúz škrvňitý (*Gobio gobio*). Vo vodných nádržiach sa chová predovšetkým kapor, ale aj ďalšie druhy rýb, ktoré sú vnášané ako násady. Činnosť rybárstva má na väčšinu druhov vtákov navrhovaného chráneného územia nepodstatný vplyv. Na vodné ekosystémy tečúcich vôd pôsobí nepriaznivo vnášanie cudzokrajných druhov rýb a športový rybolov pôsobí rušivo na druhy vtákov, vyhľadávajúce potravu vo vodách a ich blízkosti.

Ťažba nerastných surovín

Na území severnej časti CHVÚ sa vyskytujú len ložiská nerudných nerastných surovín. K najvýznamnejším ložiskám patria vápence a dolomity triasu v nadloží krížňanského príkrovu a neogénne zlepenice i pieskovce burdigalu. Predpoklady priemyselného výskytu rudných surovín sú malé a doteraz zistené indície sú neperspektívne.

Medzi overené ložiská dolomitov s určenými dobývacími priestormi (ďalej aj „DP“) vnútri chráneného územia patrí DP Vrbové I – Prašník (ťažba v útlme), na ktorý severnejšie nadväzuje navrhované chránené ložiskové územie (ďalej len „CHLÚ“) Košariská. Ďalšie DP sú mimo navrhovaného chráneného územia, majú s ním len čiastočne totožnú hranicu – DP Dolný Lopašov, DP Lančár, DP Dechtice (rekultivácia navrhnutá), DP Dechtice I (ťažba v útlme).

Uvažuje sa s ťažbou dekoratívneho kameňa na báze pieskovcov v určenom DP Chtelnica - Malé Skalky, nachádzajúcim sa vnútri územia.

V časti v Pezinských Karpatoch sa nachádzajú ložiská rudných a nerudných nerastných surovín. K najvýznamnejším rudným ložiskám patria antimón – arzenopyritové rudy so žilkami zlata. V CHLÚ Pezinok, v ktorom sa nachádzajú DP Pezinok a DP Pezinok II, je ťažba v útlme s čiastočnou rekultiváciou banských chodieb. Hranica chráneného územia prechádza cez polovicu CHLÚ a DP Pezinok II. Ďalším ložiskom As-Sb-Au je CHLÚ Pezinok IV Trojárová (neťažené), nachádzajúce sa vnútri chráneného územia.

Nerentabilné indície rudných surovín (baryt, slojky uhlia) sú v okolí Smoleníc. Medzi lomy vápencov, dolomitov a dolomitických vápencov v určených DP vnútri CHVÚ patria Borinka – Prepadlé (v útlme – rekultivácia), Cajla (v útlme), CHLÚ Pezinok III Cajlanská Homola (neťažené), Pernek (ťaží sa, s návrhom rozšírenia DP západne), Plavecký Peter (v útlme).

V aktívnom lome DP Lošonec, ktorý je súčasťou chráneného územia, sa ťažia melafýry.

Nasledujúce lomy v DP sú na kontakte s hranicou chráneného územia – Marianka (kremité droby, v útlme), Rohožník III (aktívny) a Buková (v útlme).

Pri prieskume a ťažbe nerastných surovín zaostáva koordinácia a efektívnosť využívania nerastných surovín za racionálnym využívaním existujúcich DP. Množstvo lomov, ktoré boli využívané pre miestnu výstavbu, je v súčasnosti opustených. Väčšinou sú využívané na nepovolené skládkovanie pevného (domového) odpadu.

Využitie vody

Vodárensky využívané vodné zdroje (pramene) sú lokalizované v katastrálnych územiach obcí Prašník – Pustá Ves (u Fajnorovcov – Mlyny I. – IV., Holeška, Spod javora – Šteruská), Dechtice (plošné pramenisko pri rybníkoch), Chtelnica (pramenisko Výtok) a Hradište pod Vrátnom (Okience – Zvarová, Tri mlynky, Hradište). V okolí vodných zdrojov sú zriadené pásma hygienickej ochrany (PHO) I. a II. stupňa. Uvedené pramene sú zo zásob krasových podzemných vôd vo vápencoch.

Puklinové, krasové a z proluviálnych kužeľov podzemné vody sú vodárensky využívané v nasledovných katastrálnych územiach obcí: Buková (pramenisko Hrudky), Smolenická Nová Ves (Jahodník a okolie), Doľany (pod Zabítým), Píla (Mariša), Modra (Piesok, Žliabok, Harmónia), Borinka (Medené Hámre, Alkušov mlyn), Pernek (pod Klokočinou), Kuchyňa (horáreň Vývrat), Sološnica (plošné pramenisko Holbagrunty, Hrubcova dolina), Plavecký Mikuláš (Bukovina, Mon Repos) a Plavecké Podhradie (pod Červenickou). Vodné zdroje sú chránené PHO I. a II. stupňa.

V celom území CHVÚ nie je vodná nádrž ani vodárenský tok, z ktorého by sa voda využívala na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Výskum a monitoring

CHVÚ Malé Karpaty patrí k relatívne dobre preskúmaným územiám. Súvisí to aj s blízkosťou početných výskumných inštitúcií so sídlom v Bratislave (Univerzita Komenského, Geologický ústav Dionýza Štúra, Geografický ústav SAV, Botanický ústav SAV, Zoologický ústav SAV, Slovenské národné múzeum, Slovenský hydrometeorologický ústav a i.).

Ďalšie využitie

Súčasťou CHVÚ Malé Karpaty je aj Vojenský výcvikový priestor Turecký vrch. Územie je prístupné verejnosti len na osobitné povolenie. Jeho súčasťou sú lesné porasty a otvorené biotopy, ktoré sú vhodné pre výskyt viacerých druhov, ktoré sú predmetom ochrany.

Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

V CHVÚ Malé Karpaty sa nachádza viacero kultúrnych pamiatok. K významným patria zámky (Červený Kameň, Smolenický zámok), viacero zrúcanín hradov (hrad Pajštún, Plavecký hrad, hrad Biely Kameň, hrad Dobrá Voda, Ostrý kameň) a ďalšie kultúrno-historické pamiatky a významné miesta.

Návrh zásad využívania územia

Zásady uplatňované v jednotlivých ekologicko-funkčných priestoroch

EFP1

- lesné porasty ponechať na prirodzený vývoj, bez usmerňovania a zasahovania do prírodných procesov človekom, vylúčiť lesohospodárske opatrenia (umelá obnova, pestovná činnosť, úmyselná a náhodná ťažba),
- kalamitné plochy ponechať bez ľudského zásahu na prirodzenú sukcesiu, vykonávať iba nevyhnutnú údržbu (zabezpečiť prejazdnosť a schodnosť) existujúcich účelových komunikácií
- vylúčiť výstavbu lesných ciest, zväznic a dočasných približovacích liniek,
- vylúčiť trasovanie nových cyklotrás v uvedenom EFP

Zoznam lesných dielcov zahrnutých do EFP1:

LC Dechtice:

102b0, 103_1, 11a0, 126_0, 127a0, 127b0, 127c0, 128_0, 129_0, 130_0, 131a0, 131b0, 132_0, 133_0, 141a0, 141b0, 141c0, 141d0, 142_0, 15_0, 306_0, 40_0, 42_0, 45_0, 59_0, 60a1, 60a2, 60b0, 62a0, 66a0, 86_0, 87_0, 88_0, 89a0, 89b0, 90_0, 91_1, 91_2, 92_0, 93_0, 94_0, 95a0, 95b0, 95c0, 98_0, 99a0, 99b0

LC Chtelnica:

145_0, 165a0, 172a0, 173_0, 181_1, 184a1, 184b1, 185a1, 185b1, 185c1, 189_1, 194a1, 194b1, 209b0, 211a1, 211b1, 219_0, 336_1

LC Jablonové:

130_1, 146a0, 146b0, 172b0, 172c0, 173_0, 174_1, 175_1, 176b0

LC Lozorno:

212a0, 215a0, 220_0, 221_0, 225_0, 231_0, 235_0, 239_0, 241_0, 250_0, 251_0, 253_0, 256_0, 265_0, 267_0, 272_0, 273_0, 284a0, 291a0, 291b0, 294_0, 296_1, 297_0, 300_0, 306_1, 311_0, 312_0, 314_0, 327_0, 329_0, 341a0, 344_0, 345_0, 347_0, 348_0, 351_0, 353_0, 354a0, 355_0, 359_0, 360a0, 363a0, 371_0, 374_0, 375_0, 378_0, 379a0, 390_0, 428_0, 430_0, 432_0, 435_0, 436_0, 441a0, 444_0, 445_0, 446_0, 449_0, 451_0, 452_0, 453_0, 456_0, 459_0, 461c0, 462b0, 465a0, 465c0, 467a0, 471_0, 472_0, 473_0, 476_0, 486_0, 489_0, 501_0, 544_1, 545a0, 546_0, 547a0, 548_0, 550_0, 553_1, 555_0, 557_0, 78_1, 82_1, 91_0

LC Majdán:

109_0, 114_0, 115_0, 119_0, 122_0, 123_0, 124_0, 125_0, 126_0, 127a0, 127b0, 128_0, 129_0, 130a0, 130b0, 131_0, 132a0, 132b0, 140_0, 141_0, 143a0, 143b0, 144a0, 144b0, 144c0, 144d0, 146_0, 155_0, 164a0, 168_0, 169_0, 170_0, 171_0, 172a0, 172b0, 173_0, 175_0, 176a0, 177a1, 177a2, 183_0, 196a0, 197a0, 197b0, 198_0, 199a0, 199b0, 203_0, 204_0, 211_0, 214_0, 217_0, 219_0, 221_0, 252_0, 257_0, 259_0, 264_0, 267_0, 272_0, 274_0, 277a0, 278a0, 282a0, 282b0, 282c0, 284_0, 287a0, 288a0, 291a0, 295a0, 301_0, 302_0, 303a0, 306_0, 311_0, 313_0, 314a0, 314b0, 319_0, 320_0, 321_0, 323_0, 345a0, 345b0, 350b0, 350c0, 350d0, 352_0, 387_0, 391a0, 391b0, 399_0, 403b0, 403c1, 403d0, 403e0, 411_0, 414_0, 415_0, 418_0, 419_0, 424_0, 444a0, 447_0, 454_0, 455a0, 458_0, 46_0, 460_0, 462_0, 464_1, 465_1, 468a0, 471_0, 477_0, 487a0, 487b0, 497_0, 500_0, 510a0, 524a0, 529_0, 531_1, 537a0, 537b1, 537c0, 552_0, 558_0, 567_0, 568_0, 569_0, 570_0, 572_0, 573_0, 574_0, 575a0, 575b0, 575c0, 576_0, 577a0, 577b0, 578_0, 580_0, 581_0, 64_0, 69_0, 70a0

LC Lesy SR Bratislava:

578a1, 583b0, 638_0, 646_0, 647a0, 648_0

LC Mestské lesy Bratislava:

752_0

LC Mestské lesy Modra:

112_0, 113_0, 127_0, 130_0, 135_0, 140b0, 145_0, 152_0, 153_0, 154_0, 156_0, 160_0, 164a0, 166_0, 176_0, 182_0, 183_1, 185_1, 198_0, 202_0, 203a1, 203b0, 205_0, 206_0, 208_0, 212_0, 213_0, 216_0, 223_1, 23_0, 7_0, 72_0

LC Mestské lesy Pezinok:

702b0, 714a1, 714b1, 717_0, 738a1, 742_0, 743_0, 744_0, 795_0, 802_0, 822a0, 822b0, 827_0

LC Mestské lesy Svätý Jur:

564_1, 576_0

LC Pezinok:

293_1, 309_1, 311_0, 312_0, 323_0, 324_0, 327_0, 328_0, 329_0, 330_0, 332_0, 334_0, 335_0, 338_1, 340_0, 344_0, 347_0, 351_0, 354_0, 357_0, 363_1, 364_0, 366a0, 371_1, 383_0, 390_0, 392_1, 406_0,

409a1, 424_1, 427_0, 428a1, 428b0, 477_0, 486_0, 496_0, 514_1, 515a0, 518_0, 523_0, 524_0, 546_1, 563_0, 572a0, 572b0, 579a0, 579b0, 580_0, 581_0, 601_1, 614a0, 614b0, 629_0, 630_0, 631_0, 632_0, 633a0, 633b0, 634a0, 634b0, 635_1, 635_2, 636a0, 636b0, 641_0, 654_0, 656a0, 667_0, 668_0, 677_1, 900_0, 901_0, 902_1, 903_0, 904_0, 905_1, 906_0, 907_0, 908_0, 909_1, 911_1, 912_0

LC Píla:

102_0, 113_0, 114_0, 137_0, 149_0, 159_0, 161_0, 162_0, 175_0, 176_0, 183_0, 184_1, 220a0, 220b0, 220c0, 221_0, 255_0, 269b0, 278a0, 293_0, 313_0, 317_0, 319a1, 328_0, 329_0, 332_0, 335_0, 337_0, 344_0, 347a1, 347a2, 349_1, 349_2, 350_0, 351_1, 351_2, 353_0, 354_0, 355a0, 355b0, 356_0, 357a0, 357b0, 358_1, 358_2, 358_3, 360a0, 360b0, 360c0, 361_0, 362a0, 362b0, 363_0, 364_0, 365_0, 379_0, 384_1, 386_0, 403_0, 404_1, 407_0, 409_0, 412_0, 413_0, 433a0, 436_0, 437_0, 444_0, 456_0, 457_0, 460_0, 464_0, 469_1, 478_0, 529_0, 531_0, 537_0, 541_0, 547_0, 610_0, 611_0, 612a0, 612b0, 612c0, 613a0, 613b0, 613c0, 619_0, 647_0, 653a0, 654_0, 662a0, 675a0, 678a0, 678b0, 683_0, 698a0, 70_0, 71_0, 72_0, 73_0, 74_0, 75_0, 88_0

LC Sološnica:

10_0, 101_0, 104_0, 106_0, 107_0, 110_0, 112_0, 116_0, 121_0, 123_0, 125_0, 129a0, 129b0, 129c0, 13_0, 131_0, 15a0, 15b0, 17_0, 187a0, 195a0, 199_0, 20_0, 201_0, 203_0, 205_0, 206_0, 213_0, 216_0, 22_0, 232_0, 28_0, 305_0, 306a0, 306b0, 307a0, 309a0, 309b1, 312_0, 313a0, 316a0, 316b0, 32_0, 326_0, 34_0, 342a0, 343a0, 343b0, 348_0, 351a0, 351b0, 353_0, 355_0, 356_0, 357_0, 36_0, 364_0, 365_0, 367a0, 371_0, 373_0, 375_0, 377_0, 379_0, 38_0, 382a0, 384b0, 386_0, 387b0, 388_0, 389a0, 389b0, 390_0, 391_0, 392_0, 393_0, 394a0, 394b0, 395a0, 395b0, 395c0, 395d0, 395e0, 395f0, 396a0, 396b0, 397_0, 398_0, 399_0, 400_0, 405_0, 406_0, 407_0, 408_0, 409_0, 410_0, 411a0, 412a0, 415b0, 416a0, 416b0, 416c0, 420b0, 434_0, 437_0, 438_0, 439a0, 439b0, 44_0, 440_0, 441_0, 442_0, 443_0, 444_0, 445_0, 447_0, 448_0, 45a0, 456_0, 459_0, 47_0, 475_0, 478a0, 482_0, 49_0, 490_0, 491_0, 50_0, 502_0, 503_0, 506a0, 507_0, 510_0, 517_0, 518_0, 52_0, 527_0, 529_0, 530a0, 530b0, 542b0, 542c0, 545_0, 546a1, 546a2, 546b0, 547_0, 548_0, 549_0, 55_0, 555_0, 557_0, 559_0, 560_0, 562_0, 565a0, 569_0, 571_0, 579_0, 580_0, 586_0, 59_0, 6_1, 61_0, 63_0, 66_0, 67_0, 70_0, 73a1, 73b1, 77_0, 79_0, 8_0, 81_1, 81_2, 86a0, 86b0, 86c0, 86d0, 88_0, 9_0, 91_0, 94_0, 96c0, 99_0

LC Stupava:

107_0, 113_0, 115_0, 116_0, 117a0, 117b0, 118_0, 119_0, 122_0, 123_0, 124a0, 124b0, 125_0, 126_0, 127_0, 128_0, 129a0, 129b0, 131a0, 131b0, 132a0, 132b0, 133a0, 133b0, 134a0, 134b0, 135a0, 135b0, 135c0, 136a0, 136b0, 172a0, 224_0, 225_0, 248a0, 248c0, 249_0, 250_0, 251_0, 252_1, 252_2, 253_0, 254_0, 255_0, 258_0, 260_0, 261_1, 261_2, 264_1, 264_2, 264_3, 264_4, 265_0, 266a1, 266a2, 266b0, 267_0, 76a0, 76b0, 82_0, 83_0, 84_1, 91_1

LC Trstín:

174_1, 181a1, 519_1, 519_2, 520_0, 521_0, 524_0, 533_0, 545_0, 546_0, 548_0, 555_0, 557_0, 563a0, 568_0, 569_1, 573_0, 576_0, 585a0, 585b0, 585c0, 586_0, 589a1, 597_0, 598_0, 600_0, 601_0, 602_0, 603a0, 603b0, 603c0, 604_0, 605_0, 606_0, 607_0, 609a0, 609b0, 609c0, 610_0, 613a0, 613b0, 614_0, 616_0, 617a0, 622_0, 625b0, 625c0, 631a0, 633a0, 634a0, 635a0, 636a1, 636b1, 637_1, 637_2, 638a0, 639a0, 639b1, 641a0, 643a0, 647_0, 650_0, 668a1, 682_0

LC Vrbové:

377c1, 378_0, 382b0, 385_0, 597d0, 597f0, 597i0, 598a0, 598e0, 620b0

EFP2

- na dokázaných hniezdiskách v prípade potreby zabezpečiť vyhlásenie ochrannej zóny v okruhu špecifickom pre daný vtáčí druh zohľadňujúc jeho ekologické nároky, podmienky lokality a individuálneho hniezdneho páru,
- preferovať prírode blízke obhospodarovanie (PBHL) v lesoch ochranných a lesoch osobitného určenia, v hospodárskych lesoch preferovať maloplošné formy podrastového hospodárskeho spôsobu a PBHL,

- úmyselnú obnovnú ťažbu realizovať prednostne v mimohniezdnom období (v období od 1. augusta do 31. marca kalendárneho roka)
- pri obnove lesa využívať prirodzené zmladenie; návrh drevinového zloženia má zodpovedať prirodzenému drevinovému zloženiu podľa jednotlivých skupín lesných typov,
- v obnovovaných porastoch ponechávať výstavky, stromy na dožitie a ich skupiny alebo časti porastov, ktoré majú význam pre dutinové hniezdiče a druhy vtákov hniezdiacich v korunách vysokých stromov v počte 10 stromov/ha materského porastu hlavnej dreviny (s hrúbkou v $d_{1,3}$ rovnou alebo väčšou strednej hrúbke obnovovaného materského porastu (tolerancia (-) 5 cm). Stromy budú dlhodobo identifikovateľné a po odumretí budú ponechané v poraste na prirodzený rozklad tak, aby neohrozovali bezpečnosť lesohospodárskych činností a bezpečnosť turistov na oficiálnych trasách,
- v obnovovaných porastoch zanechať dostatočné množstvo mŕtveho dreva v rozsahu najmenej 30 m³/ha. V prípade biotopov druhov z toho minimálne 10 m³ na hektár bude tvoriť drevo s minimálnou hrúbkou nad 20 cm v strede kmeňa (v prípade ležiaceho odumretého dreva) a 30 cm v $d_{1,3}$ (v prípade stojaceho odumretého dreva) ponechaného na prirodzený rozklad (tolerancia (-) 5 cm). Pri poklese zakmenenia na 0,2 ponechať porast bez zásahu, nevykonávať doruby hornej etážepodporovať vykonávanie výchovných ťažieb, ktoré smerujú k rozrôzneniu vekovej a priestorovej štruktúry porastov
- Pri vykonaní asanačných ťažieb plošného rozsahu ponechať na kalamitnej ploche minimálne 30 m³ odumretého dreva (hrubiny a tenčiny) na hektár a minimálne 10 stromov materského porastu hlavnej dreviny na hektár na prirodzené dožitie a rozklad (v závislosti od reálneho výskytu zachovania živých stromov po disturbancii), ktoré nie sú zdrojom šírenia biotických škodlivých činiteľov mimo chránených druhov.
- usmerňovať úmyselnú ťažbu brehových porastov pozdĺž vodných tokov na lesných pozemkoch podľa požiadaviek ochrany prírody, napríklad bezzásahom v bezprostrednom okolí vodného toku alebo jemnými spôsobmi hospodárenia,
- vylúčiť zásahy do mokradí vrátane ich zalesňovania a zabezpečiť revitalizáciu poškodených mokradí. zamedziť odvodňovaniu mokradí, zamedziť sekundárnej sukcesii vlhkých lúk a mokradí, vytvárať malé vodné plochy slúžiace ako liahniská obojživelníkov;
- v prípade stavby nových elektrických vedení v EFP uprednostniť ich vedenie pod zemou. Ak to nie je možné, ošetriť ich prvkami zamedzujúcim kolíziám a úhynu vtáctva. Postupne takto zabezpečiť aj ochranu na všetkých existujúcich stĺpoch 22 kV vzdušného elektrického vedenia, pričom postupovať od stĺpov v otvorenej krajine k stĺpom na okraji lesov a intravilánov (čiže od najviac k najmenej nebezpečným)
- zabrániť vyrušovaniu druhov bocian čierny, orol skalný, orol krikľavý, počas hniezdzenia inými aktivitami (napr. turistický ruch, fotografovanie a iné) prostredníctvom vhodných opatrení

Zoznam lesných dielcov zahrnutých do EFP2:

LC Dechtice

100_0, 102a0, 144_0, 63a0, 63b0, 66b0

LC Čhtelnica

172b0, 179_1, 18b0, 186_1, 188_1, 190a1, 190b1, 194a2, 209a0, 23_0, 7c0

LC Jablonové

101c1, 103d1, 105b1, 106a1, 110d1, 123d1, 124e1, 132i0, 160c1, 160e0

LC Lesy SR Bratislava

589_1, 589_2, 591_1, 600_1, 606_1, 607_1, 622_1, 622_2, 622_3, 622_4, 670b0, 683_0, 684_0, 686_1, 686_2, 687_1, 687_2, 687_3, 688_0, 689_0, 690_0, 691_0

LC Mestské lesy Bratislava

685a0, 685b0, 734a1, 746_0, 747_0, 751_0, 753_0, 782_1, 783_1, 787_1, 787_2, 787_3, 788_0, 789_1, 789_2, 789_3, 790a0, 790b0, 791a1, 791a2, 791b0, 792_1, 792_2, 793_1, 793_2, 794a1, 794a2, 794b0, 795a0, 795b0, 796a1, 796a2, 796b0, 796c0, 797_0, 798_0, 799_0, 800_0, 801a1, 801a2, 801b0, 802_0, 803_1, 803_2, 803_3, 804a1, 804a2, 804b0, 804c1, 804c2, 805_1, 805_2, 806_1, 806_2, 807_1, 807_2, 808_0, 811_2, 812_0, 829_0, 830_0, 831a0, 831b0

LC Mestské lesy Svätý Jur

534_1, 534_2, 534_3, 535_0, 536_0, 544_1, 544_2, 544_3, 564_2, 565_1, 565_2, 566_1, 566_2, 575_1, 577_1, 670a1, 670a2

LC Ostatné subjekty Bratislava

721_0, 725_1, 727_1, 729_1, 730_0

LC Lozorno

106a0, 110_0, 111_0, 114_0, 115_1, 120a1, 121a0, 121b0, 130a0, 131a0, 132a0, 133_0, 142_0, 143_0, 144_0, 19_1, 206b1, 209_1, 212b0, 214a1, 215b0, 269_0, 277a1, 290b1, 295a1, 303a1, 310_0, 316_1, 318a1, 319_0, 326_1, 335_1, 336_1, 343a0, 352a0, 370_1, 372_1, 373_1, 377a1, 384_0, 395a1, 41a1, 458_1, 469_1, 475_1, 477a1, 48_1, 482_0, 495_1, 52_1, 53_1, 54_0, 55a0, 56_1, 57_1, 84_0

LC Majdán

145_0, 148_0, 153_0, 156_0, 174a0, 176b0, 177b0, 191_0, 196b0, 20_0, 200a1, 200a2, 200b0, 208_0, 209_1, 215a1, 220_0, 223_0, 261a0, 273a1, 294a1, 296a0, 305a1, 309_1, 310a1, 317a1, 318_1, 325a0, 326_0, 347a1, 348a1, 349_0, 351_1, 365_0, 382a1, 383a1, 385a1, 386_1, 388a1, 389_1, 390_1, 392_0, 393_1, 393_2, 394_1, 394_3, 395_1, 395_2, 396_1, 397_1, 406a1, 407a1, 408a1, 410a1, 412_1, 413a1, 416_1, 417a1, 445a1, 446_0, 448a1, 45_1, 456a1, 457a0, 459_1, 461_0, 463a1, 476_1, 495_1, 498a1, 511_1, 525a1, 528a1, 528a3, 528a4, 528b0, 532a1, 541_1, 542_1, 546a1, 548_1, 555_1, 556_1

LC Mestské lesy Pezinok

706_0, 713_1, 721_1, 722_1, 723a1, 730_1, 755a0, 768_0, 769_0, 791b0, 792a1, 793a0, 794_1, 796_0, 797_1, 801d0, 821b1

LC Pezinok

254_0, 256a0, 271_0, 313_0, 331_1, 339_1, 503_1, 506c0, 511a0, 517a1, 522a0, 533b1, 541_1, 545a0, 545d1, 547_1, 553_0, 571_1, 578a0, 593b1, 596c0, 598a1, 599b1, 602a1, 605c1, 606b1, 611b1, 612b1, 613a1, 626c1, 627a1, 627d1, 628_1, 637_1, 640_1, 642_1, 661_2, 663_1, 664_1, 664_2, 664_3, 664_4, 670_1, 671_1, 672a1, 673_1, 674_1, 675a1, 676a0, 677_2, 678b1, 684a0

LC Mestské lesy Modra

109b0, 110_0, 126_1, 131_0, 132_0, 134_0, 136a0, 149a1, 151_0, 155_1, 158_1, 159a1, 161_1, 165_1, 167_1, 168a1, 185_2, 185_3, 190_0, 193_0, 204_0, 217_0, 218_0, 221_0, 222_1, 223_2, 223_3, 42_0, 74a0

LC Píla

109_0, 110_0, 119_0, 125_0, 148_1, 148_2, 148_3, 148_4, 148_5, 155_1, 155_2, 155_3, 155_4, 156_1, 160_1, 164_0, 18_1, 18_2, 19_1, 21a1, 21a2, 21b0, 219_1, 241_0, 254a1, 277b0, 278b0, 333_0, 347a3, 347b0, 378_1, 402a1, 402a2, 402a3, 402b0, 404_2, 415a0, 428_1, 429_0, 430_0, 431_1, 435_0, 441_1, 441_2, 442_1, 442_2, 442_3, 469_2, 469_3, 490a0, 525_0, 527_0, 528a0, 530_0, 539_0, 543_0, 544_0, 595a0, 595c0, 595d1, 595d2, 596a1, 596a2, 596a3, 596c0, 62_1, 63_1, 630_1, 630_2, 630_3, 630_4, 631_1, 631_2, 631_3, 631_4, 64_1, 650a0, 675b0, 693a0, 694_0, 699_1, 710_0, 711a0, 89_0, 90_0

LC Sološnica

16a1, 26_1, 381b0, 381c1, 402_0, 404a0, 429_0, 435a0, 45b0, 458a1, 495a0, 540_0, 541a0, 543_1, 544a0, 594a1, 78_1

LC Stupava

106a1, 111_1, 184_1, 202a1, 203a1, 209a1, 215_1, 235_0, 236_0, 244_0, 245_0, 248b0, 268_1, 273_1, 276_1, 279_1, 282_0, 283_0, 284_0, 285_0, 297_1, 301a1, 302a1, 307a0, 308a1, 309a1, 312_1, 314_1, 315_1, 316_1, 318_1, 64_0, 65_0, 66_1, 66_2, 66_3, 67a0, 67b0, 68_0, 69_0

LC Trstín

167a0, 584_1, 593_0, 594_0, 596_0, 612a1, 612b0, 621_1, 623b1, 638c0, 640b0, 648a0, 670_0

LC Vrbové

470_0, 471_0

EFP3

- na dokázaných hniezdiskách v prípade potreby zabezpečiť vyhlásenie ochrannej zóny v okruhu špecifickom pre daný vtáčí druh zohľadňujúc jeho ekologické nároky, podmienky lokality a individuálneho hniezdneho páru,
- preferovať prírode blízke obhospodarovanie (PBHL) v lesoch ochranných a lesoch osobitého určenia, v hospodárskych lesoch preferovať maloplošné formy podrastového hospodárskeho spôsobu a PBHL,
- pri obnove lesa využívať prirodzené zmladenie; návrh drevinového zloženia má zodpovedať prirodzenému drevinovému zloženiu podľa jednotlivých skupín lesných typov,
- v obnovovaných porastoch ponechávať výstavky, stromy na dožitie a ich skupiny alebo časti porastov, ktoré majú význam pre dutinové hniezdiče a druhy vtákov hniezdiacich v korunách vysokých stromov v počte 10 stromov/ha materského porastu hlavnej dreviny (s hrúbkou v $d_{1,3}$ rovnou alebo väčšou strednej hrúbke obnovovaného materského porastu (tolerancia (-) 5 cm). Stromy budú dlhodobo identifikovateľné a po odumretí budú ponechané v poraste na prirodzený rozklad tak, aby neohrozovali bezpečnosť lesohospodárskych činností a bezpečnosť turistov na oficiálnych trasách,
- v obnovovaných porastoch zanechať dostatočné množstvo mŕtveho dreva v rozsahu najmenej 30 m³/ha. V prípade biotopov druhov z toho minimálne 10 m³ na hektár bude tvoriť drevo s minimálnou hrúbkou nad 20 cm v strede kmeňa (v prípade ležiaceho odumretého dreva) a 30 cm v $d_{1,3}$ (v prípade stojaceho odumretého dreva) ponechaného na prirodzený rozklad (tolerancia (-) 5 cm). Pri poklese zakmenenia na 0,2 ponechať porast bez zásahu, nevykonávať doruby hornej etážepodporovať vykonávanie výchovných ťažieb, ktoré smerujú k rozrôzneniu vekovej a priestorovej štruktúry porastov
- Pri vykonaní asanačných ťažieb plošného rozsahu ponechať na kalamitnej ploche minimálne 30 m³ odumretého dreva (hrubiny a tenčiny) na hektár a minimálne 10 stromov materského porastu hlavnej dreviny na hektár na prirodzené dožitie a rozklad (v závislosti od reálneho výskytu zachovania živých stromov po disturbancii), ktoré nie sú zdrojom šírenia biotických škodlivých činiteľov mimo chránených druhov.
- usmerňovať úmyselnú ťažbu brehových porastov pozdĺž vodných tokov na lesných pozemkoch podľa požiadaviek ochrany prírody, napríklad bezzásahom v bezprostrednom okolí vodného toku alebo jemnými spôsobmi hospodárenia,
- vylúčiť zásahy do mokradí vrátane ich zalesňovania a zabezpečiť revitalizáciu poškodených mokradí. zamedziť odvodňovaniu mokradí, zamedziť sekundárnej sukcesii vlhkých lúk a mokradí, vytvárať malé vodné plochy slúžiace ako liahniská obojživelníkov;
- v prípade stavby nových elektrických vedení v EFP uprednostniť ich vedenie pod zemou. Ak to nie je možné, ošetriť ich prvkami zamedzujúcim kolíziám a úhynu vtáctva. Postupne takto zabezpečiť aj ochranu na všetkých existujúcich stĺpoch 22 kV vzdušného elektrického vedenia, pričom postupovať od stĺpov v otvorenej krajine k stĺpom na okraji lesov a intravilánov (čiže od najviac k najmenej nebezpečným)
- zabrániť vyrušovaniu druhov bocian čierny, orol skalný, orol krikľavý, počas hniezdenia inými aktivitami (napr. turistický ruch, fotografovanie a iné) prostredníctvom vhodných opatrení

EFP4

- mechanizované kosenie alebo mulčovanie TTP vykonávať iba od stredu ku okrajom,
- mulčovanie používať len výnimočne v súlade s pravidlami SPP,
- pri aplikácii pesticídov používať iba chemické prípravky zo Zoznamu autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín,
- pri tvorbe TTP používať stanovištne vhodné druhy tráv,
- pri pozemkových úpravách dbať na zachovanie výmery TTP,
- usmerniť výrub drevín tak, aby nedochádzalo k plošnému výrubu a zníženiu výmery nelesnej drevinovej vegetácie o viac ako 50 % s výnimkou ak je tento výrub nevyhnutný na zabezpečenie starostlivosti o chránené územie,
- udržiavať mozaikovitú štruktúru v otvorenej krajine, ponechávať mozaikovito skupiny krov o súvislej výmere aspoň 25 m²/1 ha plochy, uprednostňovať pôvodné druhy krov,
- podporovať chov hospodárskych zvierat a pasenie na TTP, preferovať extenzívny chov a pasenie (v zaťažení 0,3 – 1 dobytčiu jednotku/ha),
- zabrániť jarnému vypaľovaniu suchej trávy,

EFP5

- udržiavanie starých sádov a záhrad so starými drevinami, ponechávanie dutinových stromov, ktoré neohrozujú bezpečnosť,
- výsadba nových stromových alejí s medzernatým odstupom medzi stromami a solitérnych stromov, najmä ovocných stromov, ale aj orechov, gaštanov a pagaštanov,
- výruby drevín realizovať striktné v mimovegetačnom období,

Lesné hospodárstvo:

- chemickú ochranu lesa vylúčiť; jej prípadné použitie pri ochrane lesných kultúr obmedziť len na nevyhnutnú mieru, a to v odôvodnených prípadoch, pričom nebudú zasiahnuté ekologicko-funkčné priestory (EFP1, EFP2),
- v obnovovaných porastoch ponechávať výstavky, stromy na dožitie a ich skupiny alebo časti porastov, ktoré majú význam pre dutinové hniezdiče a druhy vtákov hniezdiacich v korunách vysokých stromov,
- vo vybraných dubových porastoch významné z hľadiska výskytu druhov, ktoré sú predmetom ochrany umožniť aj nižšie zakmenenie ako 0,7,
- zvýšiť rubný vek duba na 140 rokov t.j. predĺžiť rubnú dobu oproti platným modelom hospodárenia minimálne o 20 rokov a obnovnú dobu predĺžiť o 10 rokov,
- obmedziť zmeny využívania pozemkov z lesníckeho využitia na iné.
- v prípade potreby zabezpečenia ochrany dravých vtákov, výra skalného a bociana čierneho, prípadne ďalšie druhy, ktoré sú predmetom ochrany, vyhlasovať ochranné zóny (vnútornú a vonkajšiu) v rozsahu špecifickom pre daný druh, podmienok lokality a individuálnom hniezdnom páre (https://www.sopsr.sk/dokumenty/KnihaA4_Zasady-ochrany-cela.pdf)

Poľnohospodárstvo :

- podporovať zvýšenie podielu trvalých trávnych porastov v CHVÚ Malé Karpaty a v príľahlom území, a to na úkor ornej pôdy a opustených a neobhospodarovaných vinogradov,
- súčasné trvalé trávne porasty zachovať a udržiavať bez obnov mechanickými a chemickými spôsobmi, vylúčiť ich meliorácie a odvodnenie,
- vylúčiť rozorávanie TTP a ich zmenu na iný druh pozemku. V rámci územnoplánovacej dokumentácie požadovať zachovanie trávnatých porastov a vhodnej štruktúry krajiny,

- mulčovanie lúk používať iba výnimočne v súlade s pravidlami spoločnej poľnohospodárskej politiky, uplatňovať zákaz mulčovania v období od 01.03. do 31.08. kalendárneho roka,
- na ornej pôde a vo viniciach vylúčiť leteckú aplikáciu chemických látok na ochranu rastlín a priemyselných hnojív,
- pri pozemnej aplikácii chemických látok a priemyselných hnojív používať iba registrované prípravky (zaradené do Zoznamu autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín) a dodržať izolačnú vzdialenosť 5 m od nelesnej drevinovej vegetácie,
- zachovať ekologickú rozmanitosť krajiny ochranou súčasnej štruktúry krajinných prvkov a nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodárskej krajine (výmole, medze, poľné lesíky, solitérne stojace stromy, vo vinohradníckej krajine kamenice, líniová zeleň pozdĺž poľnohospodárskych komunikácií a pod.), čo znamená neznižovať v rámci poľnohospodárskeho pôdneho fondu podiel pozemkov, ktoré sú vedené v evidencii katastra nehnuteľností ako ostatné plochy,
- podporovať chov hospodárskych zvierat a pasenie na TTP, najmä extenzívny chov a pasenie (zaťaženie 0,3 až 1 dobyčtia jednotka na 1 ha),
- udržiavať mozaikovitú štruktúru v otvorenej krajine, nevytvárať veľkoblokové celky lúk, pasienkov a polí na úkor krovitých formácií

Poľovníctvo a rybárstvo:

- lesnú stráž, poľovnú stráž, rybársku stráž, poľnú stráž a stráž ochrany prírody využiť lepšou koordináciou pri odhaľovaní protiprávneho konania na úseku druhovej ochrany vtákov,
- spolupracovať s členmi poľovníckych združení a rybárskeho zväzu pri monitoringu hniezdneho rozšírenia vybraných druhov vtákov,
- vylúčiť zriaďovanie bažantníc vo vlastnom chránenom vtáčom území a jeho blízkom okolí (do vzdialenosti 10 km od jeho hranice),
- zvýšiť toleranciu užívateľov poľných poľovných revírov voči krkavcovitým druhom vtákov.

Rekreácia a cestovný ruch:

- nerozširovať zastavané územie v rekreačných oblastiach CHVÚ Malé Karpaty,
- nezakladať nové rekreačné lokality,
- skvalitňovať vybavenostnú štruktúru existujúcich rekreačných zariadení, najmä ťažiskových oblastí rekreácie,
- rekreáciu a cestovný ruch v území usmerňovať v súlade s podmienkami ochrany chráneného územia, uplatňovať limity a regulatívy pre niektoré rekreačné aktivity najmä v jeho ekologicko-funkčných priestoroch s prísnejším režimom,
- podporovať také rekreačné aktivity, ktoré prispievajú k ochrane prírody a krajiny a predmetu ochrany chráneného územia,
- podporovať rekreačné aktivity ktoré využívajú na svoju prevádzku environmentálne vhodné technológie zabraňujúce znečisťovaniu prostredia,
- nerozširovať sieť turistických chodníkov v ekologicko-funkčných priestoroch CHVÚ s prísnejším režimom a v maloplošných chránených územiach.

3.3. Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie

Operatívny cieľ 1.1.: Zlepšiť stav hniezdných populácií druhov sokol rároh a orol kráľovský zo stavu C do stavu B.						
Číslo opatrenia	Opatrenie	Merateľný indikátor plnenia	Harmonogram plnenia	Zodpovedný subjekt	Lokalita EFP	Zdroj financovania
1.1.1	V okolí známych hniezd uvedených druhov vyhlásiť ochranné zóny	Počet vyhlásených ochranných zón	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje (náhrady za obmedzenie obhospodarovania)
1.1.2	Zabezpečiť, aby pri obnove PSL zostávalo aspoň 40 % porastov vo veku nad 80 rokov	Podiel porastov nad 80 rokov	2026-2055 priebežne	Vlastníci, ŠOP SR	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje (náhrady za obmedzenie obhospodarovania)
1.1.3	Zabezpečiť opravu poškodených hniezd resp. nestabilných hniezd	Počet opravených hniezd	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
1.1.4	Inštalácia hniezdných podložiek vo vhodných biotopoch	Počet inštalovaných podložiek	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
1.1.5	Vykonať opatrenia na ochranu vtákov pred usmrcovaním na vzdušných elektrických vedeniach – inštalovať ochranné prvky na stĺpy 22 kV el. vedenia	Dĺžka ošetrených elektrických vedení	2026-2055 priebežne	Vlastníci energetickej sústavy	Celé územie	Iné zdroje
1.1.6	Zabezpečiť premenu časti orných pôd na trvalé trávne porasty na miestach historických lokalít výskytu sysľa pasienkového.	Výmera nových TTP	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK, vlastníci/obhospodarovatelia	EFP3	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje

1.1.7	Na vhodných lokalitách (lúky, pasienky, úhory) vykonať ich znovuosídlenie systémom pasienkovým.	Počet nových lokalít s výskytom pasienkového sysľa	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	EFP3	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
Operatívny cieľ 1.2.: Udržať stav populácií druhov včelár lesný a sokol sťahovavý						
Číslo opatrenia	Opatrenie	Merateľný indikátor plnenia	Harmonogram plnenia	Zodpovedný subjekt	Lokalita EFP	Zdroj financovania
1.2.1	V okolí známych hniezd uvedených druhov vyhlásiť ochranné zóny	Počet vyhlásených ochranných zón	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje (náhrady za obmedzenie obhospodarovania)
1.2.2	Zabezpečiť, aby pri obnove PSL zostávalo aspoň 40 % porastov vo veku nad 80 rokov	Podiel porastov nad 80 rokov	2026-2055 priebežne	Vlastníci, ŠOP SR	EFP1, EFP2	Iné zdroje
1.2.3	Zabezpečiť opravu poškodených hniezd resp. nestabilných hniezd	Počet opravených hniezd	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
1.2.4	Udržiavanie lesných čistiniiek, trávnatých porastov v území a zabránenie ich zarastania	Výmera plôch	2026-2055 priebežne	Vlastníci, ŠOP SR	Celé územie	Iné zdroje
1.2.5	Vykonať opatrenia na ochranu vtákov pred usmrcovaním na vzdušných elektrických vedeniach – inštalovať ochranné prvky na stĺpy 22 kV el. vedenia	Dĺžka ošetrených úsekov elektrických vedení	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK, Vlastníci energetickej sústavy	Celé územie	Iné zdroje
Operatívny cieľ 2.1. Udržať resp. zlepšiť súčasný stav hniezdnych populácií dutinových a polodutinových hniezdičov a ich biotopov: d'atľa prostredného, d'atľa hnedkavého, d'atľa čierneho, d'atľa bielochrbtého, muchárika bieločrkého, muchárika červenohrdlého, muchára sivého, krutihlava hnedého, žlny sivej a žltochvosta lesného						

Číslo opatrenia	Opatrenie	Merateľný indikátor plnenia	Harmonogram plnenia	Zodpovedný subjekt	Lokalita EFP	Zdroj financovania
2.1.1	Preferencia maloplošných foriem hospodárskych spôsobov obhospodarovania v hospodárskych lesoch resp. prírode blízke hospodárenie (PBHL)	Počet porastov v konkrétnom LC	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia pozemkov,	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje (náhrady za obmedzenie obhospodarovania)
2.1.2	Zabezpečiť, aby pri obnove PSL zostávalo aspoň 40 % porastov vo veku nad 80 rokov	Podiel porastov nad 80 rokov	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia pozemkov, ŠOP SR	EFP1, EFP2	Iné zdroje
2.1.3	Vyhľadávanie a ponechávanie dutinových stromov na dožitie	Počet porastov so stromami na dožitie	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia pozemkov, ŠOP SR	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje (náhrady za obmedzenie obhospodarovania)
2.1.4	Zabezpečiť dostatočný podiel mŕtveho dreva v porastoch, ktoré sú kľúčovými hniezdiskami pre dutinové hniezdiče	Počet porastov s ponechaným množstvom 20 m ³ /ha	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia pozemkov, ŠOP SR	EFP1, EFP2	iné zdroje (náhrady za obmedzenie obhospodarovania)
2.1.5	Udržiavanie lesných čistínok a malých lúčok s dostatkom mravenísk	Výmera plôch	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia pozemkov, ŠOP SR	EFP1, EFP2, EFP3	Iné zdroje
Operatívny cieľ 2.2. Udržať resp. zlepšiť súčasný stav populácií hniezdičov otvorenej krajiny, lúk, pasienkov a kriačínových biotopov: strakoša červenochrbtého, prhl'aviara čiernohlavého, prepelice poľnej, hrdličky poľnej, krutihlava hnedého a penice jarabej						
Číslo opatrenia	Opatrenie	Merateľný indikátor plnenia	Harmonogram plnenia	Zodpovedný subjekt	Lokalita EFP	Zdroj financovania
2.2.1	Dosiahnutie priaznivého stavu lúčnych a pasienkových biotopov riešiť poskytovaním finančného príspevku vlastníkom pozemkov	Výmera biotopov	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia	EFP3	Iné zdroje

2.2.2	Udržanie mozaikovitej štruktúry vo zvyškoch historickej vinohradníckej krajine s trávnatými porastami a kriačínovými biotopmi.	Výmera biotopov, priaznivý stav dotknutých druhov	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia	EFP3	Iné zdroje
2.2.3	V rámci pôdneho fondu neznižovať podiel pozemkov, ktoré sú vedené v evidencii katastra nehnuteľností ako ostatné plochy	Podiel ostatných plôch	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK, orgány štátnej správy	EFP3, EFP4	Iné zdroje
2.2.4	Výsadba nových stromoradií, alejí, remízok v otvorenej krajine, obnova extenzívnych ovocných sádov, výsadba ovocných drevín	Počet obnovených stromoradií, alejí, vysadených ovocných drevín	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia, ŠOP SR	EFP3, EFP4	Iné zdroje
2.2.5						
Operatívny cieľ 2.3. Udržať resp. zlepšiť stav hniezdných populácií bociana čierneho a výra skalného						
Číslo opatrenia	Opatrenie	Merateľný indikátor plnenia	Harmonogram plnenia	Zodpovedný subjekt	Lokalita EFP	Zdroj financovania
2.3.1	V okolí známych hniezd uvedených druhov vyhlásiť ochranné zóny	Počet vyhlásených ochranných zón	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKOMK vlastníci/správcovia pozemkov	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
2.3.2	Zabezpečiť, aby pri obnove PSL zostávalo aspoň 40 % porastov vo veku nad 80 rokov		2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK vlastníci/správcovia pozemkov	EFP1, EFP2	
2.3.3	Zabezpečiť opravu poškodených hniezd resp. nestabilných hniezd	Počet opravených hniezd	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	EFP1, EFP2	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje

2.3.4	Úprava hniezdnych podmienok na známych hniezdiskách výra skalného potlačením sukcesie	Počet lokalít	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
2.3.5	Revitalizácia poškodených, zanikajúcich mokradí a vytváranie nových mokradí	Počet mokradí	2026-2055 priebežne	Vlastníci, správcovia, ŠOP SR	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
2.3.6	Vykonať opatrenia na ochranu vtákov pred usmrcovaním na vzdušných elektrických vedeniach – inštalovať ochranné prvky na stĺpy 22 kV el. vedenia	Dĺžka ošetrených úsekov elektrických vedení	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK, subjekty energetických distribútorov	Celé územie	Štátny rozpočet, iné zdroje
Operatívny cieľ 3.1. Zabezpečiť kontinuitu získavania poznatkov o druhoch, ktoré sú predmetom ochrany územia						
Číslo opatrenia	Opatrenie	Merateľný indikátor plnenia	Harmonogram plnenia	Zodpovedný subjekt	Lokalita EFP	Zdroj financovania
3.1.1	Kvantitatívnymi metódami na stálych TML vykonávať monitoring vývoja hniezdiacich populácií disperzne rozšírených druhov vtákov	Počet monitorovaných TML	2026-2055 každoročne	ŠOP SR	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
3.1.2	Pravidelným monitoringom zisťovať stav hniezdnej populácie sokola rároha, orla kráľovského, sokola sťahovavého, včelára lesného a bociana čierneho	Počet hniezdnych párov vybraných druhov	2026-2055 každoročne	ŠOP SR	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
3.1.3	Pravidelné zhodnotenie priaznivého stavu jednotlivých vtáčích druhov	Kategória priaznivého stavu	2026-2055 1x za 5 rokov (2030)	ŠOP SR	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
Operatívny cieľ 3.2. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva vo verejnosti, propagovať myšlienku ochrany chráneného vtáčieho územia						

Číslo opatrenia	Opatrenie	Merateľný indikátor plnenia	Harmonogram plnenia	Zodpovedný subjekt	Lokalita EFP	Zdroj financovania
3.2.1	Organizovanie podujatí pre verejnosť zamerané na propagáciu ochrany vtáctva v chránenom vtáčom území (beseda, prednáška, exkurzia a pod.).	Počet podujatí	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
3.2.2	Organizovanie stretnutí/seminárov pre vlastníkov (správcov) pozemkov v CHVÚ zamerané na organizáciu plnenia schválených opatrení programu starostlivosti a zabezpečovanie zdrojov financovania.	Počet podujatí	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
3.2.3	Komunikácia s odbornou a laickou verejnosťou prostredníctvom webovej stránky a sociálnych sietí.	Počet príspevkov týkajúcich sa CHVÚ	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
3.2.4	Obnova a udržiavanie značenia CHVÚ	Počet obnovených stĺpov	2026-2055 priebežne	ŠOP SR, CHKO MK	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje
3.2.5	Vypracovať novelizáciu vyhlášky MŽP SR č. 216/2005 Z.z., ktorou sa vyhlasuje CHVÚ Malé Karpaty.	Novela vyhlášky	2026-2055	ŠOP SR, CHKO MK MŽP SR	Celé územie	Rozpočet ŠOP SR, iné zdroje

3.1.2	Pravidelným monitoringom zisťovať stav hniezdnej populácie sokola rároha, orla kráľovského, sokola sťahovavého, včelára lesného a bociana čierneho	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
3.1.3	Pravidelné zhodnotenie priaznivého stavu jednotlivých vtáčích druhov	0	0	0	0	5	0	0	0	0	5	0	0
3.2.1	Organizovanie podujatí pre verejnosť zamerané na propagáciu ochrany vtáctva v chránenom vtáčom území (beseda, prednáška, exkurzia a pod.).	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
3.2.2	Organizovanie stretnutí/seminárov pre vlastníkov (správcov) pozemkov v CHVÚ zamerané na organizáciu plnenia schválených opatrení programu starostlivosti a zabezpečovanie zdrojov financovania.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
3.2.3	Komunikácia s odbornou a laickou verejnosťou prostredníctvom webovej stránky a sociálnych sietí.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.2.4	Obnova a udržiavanie značenia CHVÚ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.2.5	Vypracovať novelizáciu vyhlášky MŽP SR č. 216/2005 Z.z., ktorou sa vyhlasuje CHVÚ Malé Karpaty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Číslo opatrenia	Opatrenie	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2049	2049
-----------------	-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

4.2. Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
<u>Strategické ciele</u>			
1. Zlepšiť stav populácií sokola rároha (<i>Falco cherrug</i>), orla kráľovského (<i>Aquila heliaca</i>) a udržať priaznivý stav včelára lesného (<i>Pernis apivorus</i>) a sokola sťahovavého (<i>Falco peregrinus</i>)	Kategória stavu	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
2. Udržať a zlepšiť hniezdne biotopy a potravné biotopy druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ	Výmera biotopov	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
3. Zabezpečiť kontinuitu poznatkov o území, zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva	Počet organizovaných podujatí, počet získaných údajov v databázach organizácie ochrany prírody	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
<u>Operatívne ciele</u>			
1.1 Zlepšiť stav hniezdných populácií druhov sokol rároh a orol kráľovský zo stavu C do stavu B.	Kategória stavu	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
1.2. Udržať stav populácií druhov včelár lesný a sokol sťahovavý	Kategória stavu	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
2.1. Udržať resp. zlepšiť súčasný stav hniezdných populácií dutinových a polodutinových hniezdičov a ich biotopov: d'atľa prostredného, d'atľa hnedkavého, d'atľa čierneho, d'atľa bielochrbtého, muchárika bielokrského, muchárika červenohrdlého, muchára sivého, krutihlava hnedého, žlny sivej a žltochvosta lesného	Kategória stavu	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
2.2 Udržať resp. zlepšiť súčasný stav populácií hniezdičov lúk, pasienkov a kriačínových biotopov: strakoša červenochrbtého, pŕhľaviara čiernohlavého, prepelice poľnej, hrdličky poľnej, krutihlava hnedého a penice jarabej	Kategória stavu	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
2.3 Udržať resp. zlepšiť stav hniezdných populácií bociana čierneho a výra skalného	Kategória stavu	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
3.1 Zabezpečiť kontinuitu získavania poznatkov o druhoch, ktoré sú predmetom ochrany územia	Počet získaných údajov v databázach organizácie ochrany prírody	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa

3.2 Zlepšiť úroveň poznania vtáctva vo verejnosti, propagovať myšlienku ochrany chráneného vtáčieho územia	Počet podujatí a stretnutí	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa
3.3 Zapojiť vlastníkov a užívateľov pozemkov a poľovných revírov do ochrany lokality a dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody	Počet podujatí a stretnutí	1 x za 5 rokov	Plní sa/ neplní sa

5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

BARČÁK, C., KALIVODOVÁ, E., 1997: Vtáctvo vodných nádrží južnej časti Malých Karpát. Tichodroma 10, 103-109.

BRTEK, V., 1956: Zpráva o hniezdení rároha veľkého (*Falco cherrug*) v Bratislavskom kraji. Acta musei tyrnaviensis, 2, 77-80.

DANKO, Š. DAROLOVÁ, A., KRIŠTÍN, A. 2002: Rozšírenie vtákov na Slovensku, Veda, Bratislava.

FERIANCOVÁ-MASÁROVÁ, Z., 1997: Hniezdne ornitocenózy urbánnych celkov južnej časti Malých Karpát v rokoch 1963-1965 a 1995-1997. Tichodroma 10, 78-84.

FERIANCOVÁ-MASÁROVÁ, Z., BRTEK, V., 1969: Vtáctvo južnej časti Malých Karpát v nidifikačnom období. Problémy biológie krajiny VI. 15 (6), 3-134.

GÚGH, J., TRNKA, A., KARASKA, D., RIDZOŇ, J., 2015: Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 332 str.

CHAVKO, J., OBUCH, J., LIPTÁK, J., SLOBODNÍK, R., BALÁŽ, M., (2019): Changes in nesting habitat of the Saker Falcon (*Falco cherrug*) influenced its diet composition and potentially threatened its population in Slovakia in the years 1976 – 2016. Slovak Raptor Journal, 13. pp. 75 - 104.

CHAVKO, J., PREŠINSKÝ, L., SLOBODNÍK, R., 2022: Distribution, abundance, and breeding of the Imperial Eagle (*Aquila heliaca*) in Western Slovakia in 1977 – 2022. Raptor Journal, 16: 43 – 55. DOI:10.2478/srj-2022-0005

KALIVODOVÁ, E., BRTEK, V., 1977: Vtáctvo severnej časti Malých Karpát. Biologické práce 23 (2), 6-107.

KARASKA, D., TRNKA, A., KRIŠTÍN, A., RIDZOŇ, J., 2015: Chránené vtáčie územia Slovenska. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 380 s.

MIKLÓS, L., 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. I. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia

Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. Manuál k programom starostlivosti o územia NATURA 2000, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, 2005

PUCHALA, P. 2007: Dutinové hniezdíče (*Dendrocopos medius*, *Ficedula parva* a *Ficedula albicollis*) a ponuka hniezdných možností v Chránenom vtáčom území Malé Karpaty. Tichodroma 19: 17 – 23.

PUCHALA, P. 2016: Bird community structure and population trends in the Little Carpathians Mts vineyard area. Folia oecologica 43 (1): 42-49.

RIDZOŇ, J., KARASKA, D., TOPERCER, J. (eds), 2015: Aktuálny stav výberových druhov vtákov v chránených vtáčích územiach na Slovensku.

- Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014 dostupné na <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>
- Prehľad výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/loziska/>

-
- Register evidencie navrhovaných, určených, blokových a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/pu/>
- Register zaevidovaných skládok odpadov na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/skladky/>
- Register zdokumentovaných svahových deformácií na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>
- Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny dostupný na <https://data.soprs.sk/chranene-objekty/chranene-uzemia/detail/SKCHVU014>

6. PRÍLOHY

6.1 Mapa chráneného územia a jeho ochranného pásma

6.2 Mapa prekryvu chráneného územia s inými chránenými územiami

6.3 Mapa predmetov ochrany

6.4 Mapa vlastnícko-užívateľských vzťahov

6.5. Mapa ekologicko-funkčných priestorov

6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti